

Veera Sollman & Mona Ylhäinen

KULTTUURIN KOHTAAMINEN KANSAINVÄLISESSÄ TYÖHARJOIT- TELUSSA

Hoitotyön opiskelijoiden kokemuksia

Opinnäytetyö

2018

**Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu**

Tekijät	Tutkinto	Aika
Veera Sollman ja Mona Ylhäinen	Sairaanhoitaja (AMK)	Toukokuu 2018
Opinnäytetyön nimi		42 sivua
Kulttuurin kohtaaminen kansainvälisessä työharjoittelussa – hoitotyön opiskelijoiden kokemuksia		7 liitesivua
Toimeksiantaja		
Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu (XAMK)		
Ohjaaja		
Lehtori Sari Engelhardt		
Tiivistelmä		
<p>Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää, kuinka Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun opiskelijat kokivat kulttuurin kansainvälisessä vaihdossa. Työn tavoitteena on selvittää, miten tulevien opiskelijoiden tulee valmistautua kulttuuriin ennen vaihtoon lähtöä.</p>		
<p>Opinnäytetyö toteutettiin kvalitatiivisesti ja aineisto kerättiin teemahaastattelua käyttäen. Haastatteluissa käytimme runkoa, joka kattoi teoreettisen viitekehyksen. Tutkimukseen haastateltiin viittä hoitotyön opiskelijaa Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun eri kampuksilta. Haastattelut litteroitiin peruslitterointi-menetelmällä, minkä jälkeen kirjallinen tuotos analysoitiin deduktiivisin menetelmin. Teoreettinen viitekehys rajattiin kattamaan kansainvälisyys, kulttuuri, vuorovaikutus, hoitotyö sekä perhe ja omaiset.</p>		
<p>Tuloksista ilmeni, että kohdemaata vaikuttaa opiskelijan kulttuurin vastaanottamiseen ja kulttuurilliset erot kohdataan eri tavoin. Vastaajat kokivat, että valmistautumisella, aikaisemalla matkustuksella ja omalla asenteella on suuri merkitys kansainvälisen vaihdon onnistumiseen. Kohdemaan kielen käyttö sekä sen ymmärtäminen olivat suurin haaste. ielen harjoittelun koettiin vaikuttavan positiivisesti kansainväliseen vaihdon onnistumiseen.</p>		
<p>Kulttuurishokkia opiskelijat eivät havainneet, mutta matkustuksen tuoma väsymys ja kohdemaassa vietettävä aika aiheuttivat alkuun alkushokin. Kulttuurishokki sivuutettiin perheen ja läheisten tiiviillä yhteydenpidolla ja myös kokemuksen vaihtamisella toisten opiskelijoiden kanssa.</p>		
<p>Hoitotyön sisältö vaihteli kohdemaasta riippuen. Koettiin, että sairaanhoitajan työnkuva vaihtelee maiden välillä ja hoitotyön kulttuuri riippuu kohdemaan kulttuurista. Perhe ja omaiset nousivat haastatteluissa useasti esille. Koettiin, että perhe on vaihtomaissa hyvin lähellä hoitoa ja tärkeä osa hoitotyötä. Opiskelijoiden mielestä tämä tulisi tietää ennen vaihtoon lähtemistä.</p>		
<p>Tuloksista ilmenee, että kulttuurin eroavaisuuksiin tulee valmistautua. Muuttuva kulttuuri kielen ja kosketuksen kannalta tulee huomioida ja perheen merkitys tulee tietää ennen vaihtoon lähtöä. Tuloksissa nostettiin esille oma asenne tulevaan kulttuuriin. Omalla avoimella asenteella on suuri merkitys vaihdon onnistumiseen.</p>		
Asiasanat		
hoitotyö, kulttuuri, hoitotyönopiskelija, työharjoittelu		

Authors	Degree	Time
Veera Sollman & Mona Ylhäinen	Degree programme of Nursing, Registered General Nurse	May 2018
Thesis Title		42 pages 7 pages of appendices
Cultural encounter in an international internship – Nursing students experiences		
Commissioned by		
South-Eastern Finland University of Applied Sciences		
Supervisor		
Lecturer Sari Engelhart		
Abstract		
<p>The purpose of the thesis is to find out how the students of South-Eastern Finland University of Applied Sciences experienced culture in international exchange, and the aim is to find out how future exchange students should prepare for culture before leaving.</p> <p>The thesis was carried out qualitatively and the material was collected using theme interviews. We interviewed five students from different campuses of South-Eastern Finland University of Applied Sciences. The interviews were transcribed using the basic transcribing method and after that, the written output was analyzed by inductive methods. The theoretical framework covered internationality, culture, interaction, nursing and family.</p> <p>The results showed that the country affects the students' cultural acceptance and also that students encounters the cultural differences in different ways. Preparation, past experience of travelling and personal attitude was felt important when talking about international exchange. The biggest challenge in the exchange was the foreign language and it's understanding. Language training was felt to have a positive impact on the success of international exchange.</p> <p>The students did not feel like getting cultural shock, but the tiredness of travelling and the first time spent in a foreign country caused some nervousness. The cultural shock was avoided by close contact with the family and friends, but also by exchanging experiences with other students.</p> <p>The content of nursing varies depending on the country. It was thought that the nurses' job description varies between countries and the nursing culture depends on the country's culture. The family and relatives were mentioned several times in the interviews. It was felt that the family is a big part of the care and needs to be observed carefully. Students agree to this should be known before leaving for the exchange.</p> <p>The results show that cultural differences need to be prepared. The changing culture of language and touch, and the importance of the family should be known before leaving for the exchange. The results highlighted an open attitude towards the new culture. Preparing and open attitude is the key to the best experience of international internship</p>		
Keywords		
Nursing student, international internship, culture		

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	KANSAINVÄLISYYS AMMATTIKORKEAKOULUSSA.....	7
2.1	Ammattikorkeakoulun kansainvälisyys.....	7
2.2	Kansainvälinen työharjoittelu.....	8
3	KULTTUURI.....	9
3.1	Kulttuuri käsitteenä.....	9
3.2	Kulttuurishokki.....	10
4	VUOROVAIKUTUS KANSAINVÄLISESSÄ VAIHDOS- SA.....	12
4.1	Kieli	12
4.2	Kosketus	13
5	KULTTUURINKÄSITYS HOITOTYÖSSÄ	14
5.1	Sairaanhoitajan työ	14
5.2	Hoitotyö.....	15
5.3	Perhe ja omaiset	16
6	OPINNÄYTETYÖN TAVOITE, TARKOITUS JA TUTKIMUS KYSYMYKSET	17
7	OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS	18
7.1	Tutkimusmenetelmä.....	18
7.2	Tutkimusaineiston keruu	19
7.3	Tutkimusaineiston analyysi	21
8	TULOKSET	22
8.1	Kulttuuri.....	22
8.2	Kulttuurishokki.....	25
8.3	Vuorovaikutus	26
8.4	Hoitotyö.....	29
8.5	Perhe ja omaiset	31
9	POHDINTA	32

9.1	Tulosten tarkastelu.....	32
9.2	Tulosten luotettavuus ja eettisyys	33
9.3	Tutkimuksen prosessin pohdinta.....	35
9.4	Jatkotutkimusaiheet	36
LÄHTEET		37

LIITTEET

Liite 1 Tutkimustaulukko

Liite 2 Saatekirje

Liite 3 Haastattelurunko

Liite 4 Muuttujataulukko

Liite 5 Tutkimuslupahakemus

1 JOHDANTO

Kansainvälistyminen ja opiskelijavaihto ovat ajankohtaisia asioita, jotka näkyvät tilastoissa tasaisena nousuna (Opetushallitus 2017). Kansainvälinen vaihto antaa uniikin elämän mittaisen kokemuksen opiskeluiden ohella ja edesauttaa oppimaan erilaisia kulttuureita, kieltä sekä antaa uuden tavan elää. Kansainvälinen vaihdossa olleet opiskelijat näyttävät, että eivät ole peiloissaan uusista haasteista. (International student, 2016.)

Työn tilaajana toimi Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu (XAMK), joka opetuksellaan panostaa kansainvälisyyteen ja jolla on 350 yhteistyö korkeakoulua eri puolilla maailmaa. (Xamk.fi, s.a.)

Opinnäytetyön aiheeksi valikoitui hoitotyön opiskelijoiden kokemuksia kansainvälisestä vaihdosta. Molemmat opinnäytetyöntekijöistä suorittivat kansainvälisen työharjoittelun, jonka pohjalta koimme kansainvälisessä vaihdossa kulttuurin olevan ensisijaisen tärkeää. Aikaisempien tutkimusten perusteella haasteiksi opiskelijoiden kansainvälisessä vaihdossa koettiin koulutuksen antamat valmiudet kulttuurin ja hoitokulttuurin kohtaamiselle (Säleniemi 2001; Koskinen & Tossavainen 2004). Wellmanin tutkimuksesta (2007) selvisi, että sopeutumien uuteen kulttuuriin vie fyysisiä ja psyykkisiä voimia ja hyvällä valmistautumisella on merkitys kulttuurin vastaanottamiseen. Siikosen tekemän tutkimuksen (2009) mukaan valmistautuminen kansainväliseen vaihtoon on pintapuolista.

Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää, kuinka Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun opiskelijat kokivat kulttuurin kansainvälisessä vaihdossa, ja työn tavoitteena on selvittää, miten tulevien opiskelijoiden tulee valmistautua kulttuuriin ennen vaihtoon lähtöä. Työssä etsimme vastauksia kulttuuriin, vuorovaikutukseen, hoitotyön ja perheen kohtaamiseen hoitotyöopiskelijan näkökulmasta. Tutkimukseen osallistui opiskelijoita usealta kampukselta, joten työstä käy ilmi laajasti Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun hoitotyöopiskelijoille kokemuksia kulttuurista.

2 KANSAINVÄLISYYS AMMATTIKORKEAKOULUSSA

2.1 Ammattikorkeakoulun kansainvälisyys

Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun (Xamk) nettisivujen mukaan Xamk tarjoaa hoitotyöstä geronomin (210 op), ensihoitajan (240 op), sairaanhoitajan (210 op) ja terveydenhoitajan (240 op) koulutusohjelmat. Opiskelijoita Xamkissa on yhteensä 9000 vuonna 2016, mikä tekee siitä Suomen kolmanneksi suurimman ammattikorkeakoulun. Xamk kuuluu laajaan yhteisökorkeakouluverkostoon, johon kuuluu yhteensä 350 korkeakoulua ulkomailta.

Ammattikorkeakoulututkinnon tavoitteena on laaja-alaiset käytännön ja teoriataidot, jotka toimivat perustana oman alan asiantuntijuustehtävissä. Tavoitteena ammattikorkeakoulussa on valmius seurata ja kehittää omaa ammatitilaansa, sekä riittävät viestintä- ja kielitaito toimia kansainvälisessä toiminnassa ja yhteistyössä. (Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakoulusta 2014.) Ammattikorkeakoulututkinnon kansainvälistä toimintaa ja yhteistyötä voi yhdistää parhaiten suorittamalla osan tutkinnosta vieraassa kulttuurissa. Tämä edesauttaa vieraiden kulttuurien ymmärtämistä ja kilpailukyky työmarkkinoilla vahvistuu. (Koistinen 2003, 206.)

Internationalstudent.comin (2016) verkkosivuilla on myös listattu miksi vaihtoopiskelu kannattaa:

1. Tärkein syy opiskella ulkomailla on mahdollisuus nähdä maailmaa.
2. Vaihdossa on mahdollisuus kokea erilaisia opiskelumuotoja.
3. Vaihdossa löytää uusia tapoja, kulttuurin, uuden sosiaalisen ympäristön sekä uuden tavan elää.
4. Vaihtokokemus antaa mahdollisuuden opiskella kieltä ja käyttää sitä päivittäin.
5. Uuden kulttuurin ymmärtämisestä ja kielitaidosta on hyötyä tulevaisuuden työnhaussa.
6. Ulkomailla opiskelu tarjoaa uusia aktiviteetteja ja mielenkiinnonkohteita, joita et ole ennen yrittänyt.
7. Vaihtokokemus antaa mahdollisuuden tavata uusia ystäviä joka puolelta maailmaa.

8. Yksin oleminen uudessa maassa koettelee itseään ja opettaa itsestään.
9. Ulkomailla opiskelleet näyttävät, etteivät he ole peloissaan uusista haasteista.
10. Vaihtokokemus on elämän mittainen uniikki kokemus.

2.2 Kansainvälinen työharjoittelu

Kansainvälisessä työharjoittelussa hoitotyönopiskelija työskentelee opintoihin liittyvissä työtehtävissä sekä soveltaa opittua tietoa käytäntöön. Työharjoitteluun ulkomaille haetaan opintojen aikana, jossain tapauksissa on mahdollista suorittaa harjoittelu myös opintojen valmistumisen jälkeen. Harjoittelujakso valitussa kohteessa kestää yleensä kolme kuukautta, mutta voi vaihdella viikoista jopa yli vuoteen, riippuen suoritettavista opinnoista. Tavoitteena kansainvälisessä vaihdossa on, että ulkomailla suoritettujen kurssien opintopisteet voidaan hyväksyä osaksi suomalaista tutkintoa (Opetushallitus 2017.) Kansainvälisellä toiminnalla pyritään lisäämään opiskelijoiden valmiuksia toimia monikulttuurisessa ja kansainvälisessä työelämässä (Xamk s.a.).

Opetushallituksen internetsivuilla (cimo.fi) kerrotaan vuonna 2016 yli 10 000 korkeakouluopiskelijan lähteneen kansainväliseen työharjoitteluun. Luku vastaa 3,4 prosenttia koko Suomen korkeakouluopiskelijoista. Kansainvälinen liikkuvuus on viimeisen kymmenen vuoden aikana näkynyt tasaisena nousuna. Kanadalaisen tutkimuksen (Kent-Wilkinson ym. 2015) mukaan jopa 84 prosenttia hoitotyönopiskelijoista on kiinnostunut suorittamaan kansainvälisen vaihdon opintojen aikana.

Ulkomaan jaksoille suosituimmat maat olivat Alankomaat, Britannia, Ruotsi ja Espanja. Eurooppaan vaihtoon lähteminen eli Erasmus-vaihto-ohjelma oli halutuin, kaikista vaihtoon lähteneistä korkeakouluopiskelijoista jopa 70 prosenttia jäi Eurooppaan. 17 prosenttia lähti Aasiaan, Amerikkaan lähti 6 prosenttia, Afrikkaan ja Oseaniaan 2 prosenttia. (Opetushallitus 2016.) Sosiaali- ja terveysalalla naispuolisten opiskelijoiden lähtö vaihtoon on hieman yleisempää kuin miesten: 1,9 prosenttia alaa opiskelevista naisista lähti suorittamaan vaihtoa, kun taas miesopiskelijoista 1,3 prosenttia. (Opetushallitus 2016).

3 KULTTUURI

3.1 Kulttuuri käsitteenä

Kulttuuri on laaja-alainen käsite. Kulttuuri sana on kotoisin latinan sanasta cultura, joka tarkoittaa viljelyä. Myöhemmin sanan merkitys on laajentunut tarkoittamaan kaikkea ihmisen toimintaa. Kulttuuri lyhyesti määriteltynä on yhteisten uskomusten, arvojen, tapojen, käytöksen ja tuotteiden kokonaisuus, jota yhteisön jäsenet käyttävät vuorovaikutuksessa toisten kanssa, ja joka välittyy sukupolvesta toiseen oppimalla. (Frisk & Tulkki 2005, 6.)

Kulttuuri voidaan määrittää monin eri tavoin. Laveassa kulttuurin määritelmässä kaikki sosiaalinen ja yhteiskunnallinen on kulttuuria. Määritelmän mukaan yhteiskunnassa vallitsevat normit ja arvot ovat kulttuuria. (Tampereen avoin yliopisto 2016.) Laveaa kulttuuria voisi myös määrittää peruskulttuuri-sanalla, jotta kulttuuri sana ymmärrettäisiin tarkoittavan koko elämäntapaamme. (Hyyppä 2013).

Historia määrittää myös kulttuuriamme. Sukupolvelta toiseen liikkuvat kansanrunot ja tarinat, uskomukset, perinneruuat ja kansantanssit luonnehtivat kunkin kulttuurin ominaispiirteitä. Myös tavat ja sosiaalinen käyttäytyminen kuuluvat historialliselta kannalta kulttuuriin, ne ovat asioita joita opimme vanhemmilta ja muulta ympäristöltä, jota myös jaamme omalle jälkikasvullemme ja ympäristöömme. (Frisk & Tulkki 2005, 7–8.)

Suppeassa kulttuurin määritelmässä kulttuuri ymmärretään sivilisaationa, asioina ja esineinä. Toisin sanoen tällä tarkoitetaan ihmisryhmän vakiintuneita tapoja ja toimintamalleja. Kulttuuriryhmät ovat sidoksissa maantieteellisesti ympäristöön. Ympäristö tekijät määrittävät elinkeinot, rakennustekniikan, ruokavalion, vaatetuksen ja puheenaiheet. (Frisk & Tulkki 2005, 7–8.)

Maassa maan tavalla -hokema viittaa siihen, että maassa on oma kulttuuri, tavat ja normit, johon matkailijan, tässä tapauksessa opiskelijan tulisi pyrkiä sopeutumaan (Tikanoja Otavan opisto). Tekniikan kehitys on rikkonut selviä kulttuurillisia rajoja tuomalla toisen kulttuurin piirteitä toisiin ja myös lisäämällä vuorovaikutusta kulttuuriryhmien välillä (Frisk & Tulkki 2005, 7–8).

Kolmas tapa määrittää kulttuuri on jakaa se ryhmiin, esimerkiksi nuorisokulttuuri, työväenkulttuuri, ruoka- ja viinikulttuuri. Suppeammillaan kulttuurilla tarkoitetaan vain korkeakulttuuria eli teatteria, oopperaa ja kuvataiteita. (Otavan opisto s.a.).

Kulttuuri-identiteettimme muokkautuu eri ympäristössä erilaiseksi, kulttuurin vastaanottajaksi ja antajaksi. Oma kulttuuri-identiteetti on koko elämän kestävä prosessi, jonka piirteet muuttuvat. Kulttuuri-identiteetti on sidoksissa aikaan ja persoonaan, jonka kautta pohdimme menneisyyttä nykyhetkeen. (Johan Fornäs (1998) kuvaa Kulttuuriteoria-kirjassaan kulttuurin olevan virta, jonka pyörteistä kukaan ei voi välttyä, ja jota muokkaamme omalla toiminnallamme, jotta tuotamme itsellemme paikan virtaan. Fornäs kuvaa myös kulttuurin virran olevan hyvin sotkuinen ja kaikille yhteinen kylpy. Tämä kuvaa hyvin kulttuurin monimuotoisuutta ja jatkuvaa kehitystä.

Hosion (2008) tutkimuksen tuloksista ilmeni, että yli puolen (53 %) hoitotyönopiskelijan kansainvälinen vaihtokokemus vaikutti tietämykseen omasta kulttuurista kuin myös vieraasta kulttuurista. Kuvattiin, että erilaiset tavat, uskonnot ja monikulttuurillisuus avarsivat maailmankuvaa ja lisäsi erilaisuuden ymmärtämistä. Savolaisen (2009) tutkimuksessa kansainvälinen työharjoittelu lisäsi suvaitsevaisuutta eri kulttuureista tuleviin ja myös vaikutti opiskelijoiden omiin asenteisiin ja arvoihin.

3.2 Kulttuurishokki

Kulttuurishokki on termi, jota käytetään, kun vieraaseen mahaan tai kulttuuriin sopeutuminen aiheuttaa stressiä. Myös erilaiset elämäntilanteen muutokset, esimerkiksi työelämään siirtyminen tai työpaikan vaihto voivat aiheuttaa kulttuurista shokkia. Uuteen kulttuuriin sopeutuminen on aina yksilöllinen prosessi, joka johtuu muuttuvasta elämäntilanteesta (Evttek-ammattikorkeakoulu 2007).

Vaihtoon lähtevät opiskelijat ovat pidempiä aikoja uudessa maassa, tutustuen uudenlaiseen ruokakulttuuriin, ihmisiin, vieraaseen kieleen, kuin myös maisemiin ja uuteen elinympäristöön. Alku uudessa ympäristössä tuo yleensä niin

sanotun ihastumisvaiheen, joka yksilöllisesti kestää muutamasta viikosta jopa puoleen vuoteen, riippuen perillä olo ajasta ja omaan kulttuuriin liittyvistä eroavaisuuksista (Frisk & Tulkki 2005, 55–56.) Ihastusvaihetta kutsutaan myös turistivaiheeksi, jolloin ympäristö koetaan myönteisenä (Evttek-ammattikorkeakoulu 2007).

Kuherruskuukauden jälkeen vieraan kulttuuriin piirteet alkavat ärsyttää, tuntuun vastenmielisiltä tai vaikuttavat järjettömiltä. Vierasta kulttuuria verrataan omaan ja saatetaan niin sanotusti laittaa vastaan uudelle kulttuurille, sen ihmisille ja erityispiirteille. Opiskelija saattaa eristäytyä omiin oloihin, saada fyysisiä oireita, yleisimmin psykosomaattisia oireita. Oireita saattaa olla unettomuus, väsymys, ärtyneisyys, yksinäisyyden- ja vihantunne. Myös pelkoa saattaa ilmetä ruokaan, terveyteen ja turvallisuuteen liittyviin asioihin. (Frisk & Tulkki 2005, 56.) Vaihetta kutsutaan kriisivaiheeksi tai kulttuurishokiksi (Evttek.fi 2007).

Kulttuurishokin vaihe menee ohi, minkä jälkeen aletaan tottua ympäristöön ja ymmärretään, ettei omalla toiminnalla voida muuttaa vierasta kulttuuria. Opiskelija alkaa ymmärtää toimintatapoja, olosuhteita ja taustoja. (Frisk & Tulkki 2005, 56.) Vaihe on sopeutumisvaihe tai toisin sanoen kulttuurisen kielen oppiminen (Evttek-ammattikorkeakoulu 2007).

Jokainen kokee kulttuurin eroavaisuudet ja shokin omalla tavalla. Paljon vieraaseen kulttuuriin tai matkusteluun tottuneet saattavat sivuttaa kulttuurishokin kokonaisuudessaan. Kulttuurishokkia lieventää myös läheiset sosiaaliset kontaktit oman kulttuurin edustajan kanssa. Omien tunteiden kirjoittaminen esimerkiksi päiväkirjaan saattaa myös auttaa shokista palautumista. (Frisk & Tulkki 2005, 56–57.) Kulttuuriin sopeutumiseen on myös ABC-malli, josta A on psykologinen sopeutuminen (Affective adaption) ja jolla hallitaan stressiä. B, joka on Sosiokulttuurinen sopeutuminen (Behavioural adaption), ja joka sisältää kulttuurissa olevien tietojen ja taitojen hallinnan, sekä C, tietous (Cognition) kulttuurista, niin omasta kuin vieraastakin. (Evttek-ammattikorkeakoulu 2007.) Koskisen ja Tossavaisen (2004) tutkimuksen mukaan opiskelijoiden kulttuurishokkia lievensi kansainvälisessä vaihdossa opettajien, tutoropiskelijoiden ja käytännönohjaajien tukiverkko.

Ennen vaihtoon lähtöä suositellaan hankkimaan mahdollisimman paljon tietoa kohdemaasta ja sen kulttuurista. Saatua tietoa helpottaa sopeutumista kulttuuriin, mutta se ei kokonaan poista uudesta kulttuurista syntyvää stressiä. ((Evtek-ammattikorkeakoulu 2007). Wellmanin tutkimuksesta (2007) selvisi, että sopeutuminen uuteen kulttuuriin vie fyysisiä ja psyykkisiä voimia. Hyvällä valmistautumisella on merkitys kulttuurin vastaanottamiseen. Siikosen tekemän tutkimuksen (2009) mukaan valmistautuminen kansainväliseen vaihtoon on pintapuolista. Kielitaitoa hankittiin etukäteen, sekä jonkin verran tietoa kohdemaasta ja vaihto-opiskelusta. Vaihtoon lähtö tapahtuu yleensä nopeasti ja opiskelijat etsivät tietoa omatoimisesti kohdemaasta, opiskelumahdollisuuksista ja rahoitusvaihtoehtoista. Omatoiminen opiskelu kohdemaasta ja terveyden huollosta edellyttää perehtymistä jo vaihdossa olleiden raportteihin, kieli- taidon opiskelua sekä maan kulttuuriin ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestelmiin perehtymistä. Mahdollisuutta valmistautumiseen ei aina ole, joten internetiä ja jo vaihdossa olleiden kokemuksia hyödynnettiin.

4 VUOROVAIKUTUS KANSAINVÄLISESSÄ VAIHDOSSA

4.1 Kieli

Kieli on vahvasti sidonnaisena kulttuuriin ja kulttuurin rakentamiseen. Eri kielissä on erilaisia äänenpainoja, tapoja käyttää sanoja ja erilainen rytmi puhuttaessa. Kieli on sidoksissa kulttuuriseen kasvuympäristöön ja sitä voi olla hyvin vaikea muuttaa. Olemme oppineet kommunikoimaan perusmallin mukaisesti jo varhain ja omaksuneet tavat kommunikoinnissa toisen kanssa. (Väestöliitto s.a.) Kieli myös vahvistaa kulttuurillista identiteettiä, on tärkeä minuuden tiedostamiseen ja side kieltä puhuvaan yhteisöön. Eri kielten osaaminen on arvokas taito, joka edistää vuorovaikutusta, kulttuurien ja uskontojen välistä yhteyttä, sekä elinkeinoelämän kehittymistä. (Opetushallitus 2009.)

Suomalaisessa viestintäkulttuurissa arvostetaan rehellisyyttä ja asioista puhutaan suoraan. Suomalaisia pidetään usein hiljaisina ja epäsosiaalisina, eikä Suomessa ole niin sanottua small talk -kulttuuria. Myös puhetempo koetaan

hitaana. Äänen käyttö on hillittyä ja monotoonisempaa kuin useassa muussa maassa. (Kaunisto 2012.)

Oma kieli, totuttu fyysinen etäisyys keskustelu kumppaniin, äänen painot ja puheen nopeus vaikuttavat omaan kulttuuri-identiteettiimme, tämän takia vieraasta kulttuurista tulleen kanssa keskustelu voi tuntua alkuun hankalalta tai hämmentävältä (Frisk & Tulkki 2005, 7). Kommunikaatiotavat, käyttäytyminen, sekä kulttuurilliset erot ovat vaikeaa tottua ja se vie aikaa (Evetek-ammattikorkeakoulu 2007). Kivisen tutkimuksessa (2005) fyysinen läheisyys keskustelu kumppaniin koettiin hämmentäväksi ja ajoittain jopa oudoksi kansainvälisessä vaihdossa.

Tutkimusten (Säleniemi 2000; Koskinen & Tossavainen 2004) mukaan vieras kieli koettiin myös haastavana opiskelijoiden kansainvälisessä vaihdossa. Kuitenkin vieraan kielen kehitys koettiin tutkimuksen (Hosio 2008) mukaan hyvänä. Myös motivaation opiskella vieraita kieliä, kommunikaatiotaitojen sekä non-verbaalisen viestinnän koettiin kasvaneen kansainvälisenvaihdon aikana. Myös Savolaisen (2009) tutkimuksessa koettiin vuorovaikutustaitojen ja kielitaidon kehittyminen kansainvälisen vaihdon aikana. Myös huumorin koettiin tulleen hoitotyöhön mukaan juurikin kansainvälisen vaihdon myötä.

Non-verbaalisella viestinnällä tarkoitetaan sanatonta viestintää, jota havainnoidaan katselemalla. Non-verbaalista viestintää on esimerkiksi ilmeet ja eleet, äänen käyttö ja puhetapa, jota on arvioitu kommunikoinnissa olevan jopa puolet kaikista viestinnästä. Non-verbaalinen viestintä on automaattista ja tulee spontaanisti, ja sitä ei voida kontrolloida niin kuin sanallista viestintää. (Väestöliitto)

4.2 Kosketus

Ammatillinen vuorovaikutus korostuu hoitotyössä eri kulttuureista tulevien kanssa. Vuorovaikutukseen kuuluu puheen lisäksi non-verbaalinen ilmaisu ja kosketus (Turun yliopisto s.a.). Selinin (2003) tekemä tutkimus kertoo kosketamisen tärkeydestä. Tuntoaisti kehittyy artikkelin mukaan jo hyvin varhaisessa sikiövaiheessa ja kehittyy oppimisen kautta. Tottumukset kosketuksen

osalta vaihtelevat paljon sekä perhekulttuurin, että lapsen oman persoonallisuuden mukaan. Kaikki vain yksinkertaisesti eivät ole koskettelijoita. Ihmiset koskettavat todennäköisimmin esimerkiksi lohduttaessa ja pyrkiessään sosiaaliseen vaikuttamiseen. Pienikin kosketus voi edellä mainitun artikkelin mukaan vaikuttaa radikaalistikin ihmisten asenteisiin sekä käsiteltävästä aiheesta että koskettajasta. Positiivinen vaikutus syntyy kuitenkin vain, jos kosketus on tilanteeseen sopiva ja asiallinen.

Eri kulttuureja erottaa selkeästi fyysiseen kosketukseen suhtautuminen. Hallin tekemään tutkimukseen (1990) mukaan maailma on jaettu niin sanottuihin kosketus- ja koskemattomuuskulttuureihin. Koskemattomuuskulttuureihin on luokiteltu Aasia ja Pohjois-Eurooppa, kun taas Amerikka, Etelä-Eurooppa ja Lähi-itä kuuluvat kosketuskulttuureihin. Hoitotyössä kosketus on merkittävässä roolissa ja opiskelijavaihtoon lähtiessä opiskelijoiden olisi hyvä tietää minkälainen kosketuskulttuuri vaihtokohteessa vallitsee ja miten he suhtautuvat kosketukseen.

Koponen (2009) tutki Pro Gradussaan koskettamista suomalaisessa kulttuurissa, ja tulosten myötä todettiin, että kosketuksella on erityinen merkitys, kun mukana on välittämistä ja myönteisiä tunteita. Esteenä kosketukselle olivat lähinnä seksuaalisuuteen liittyvät ja kulttuurilliset esteet. Fieldin (2001) tutkimuksen mukaan kosketuskulttuuriin vaikuttaa merkittävästi myös naisen asema yhteiskunnassa, sillä yleisesti ottaen koskettajan koetaan olevan asemaltaan korkeammalla kuin kosketettavan. Tämä tarkoittaa siis sitä, että kehittyneimissä maissa naiset koskevat kehitysmaita enemmän ja samalla miehet suhtautuvat vastakkaisen sukupuolen kosketukseen joko luontevasti, kuten kehitysmaissa, tai hieman varautuneesti, kuten esimerkiksi Länsi-Euroopassa.

5 KULTTUURINKÄSITYS HOITOTYÖSSÄ

5.1 Sairaanhoitajan työ

Hoitajan työnkuva eroaa paljon maiden välillä. Sairaanhoitajan työ Suomessa kuvattiin erittäin vastuulliseksi, johon kuuluu hoitotyö, lääkehoito ja toimenpiteiden tekeminen. Työhön kuuluu myös neuvonta, ohjaus ja tukeminen, niin

potilaisiin kuin omaisiin kohdistuva. Sairaanhoitajan työ edellyttää hyvää tietoa -osaamista, stressinsietokykyä, vuorovaikutustaitoja sekä tarkkuutta ja huolellisuutta. (Ammattinetti s.a.) Hurmeen tekemässä tutkimuksessa (2009) kuvattiin sairaanhoitajan työhön kuuluvan hoitotyötä, päätöksen tekemistä ja sairaiden, terveiden ja loukkaantuneiden ihmisten hoitamista. Tutkimuksessa koettiin sairaanhoitajan työ edellyttää myötätuntoa, ahkeruutta, pätevyyttä, joustavuutta ja yhteistyökykyä. Vuorisen tutkimuksessa (2007) työtä pidetään innostavana ja palkitsevana.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen tekemän tutkimuksen (2013) mukaan hoitotyö ja sairaanhoitajan työnkuva eroavat paljon maiden välillä. Koettiin, että Suomessa sairaanhoitaja vastaa potilaan hoidosta kokonaisvaltaisesti toteuttaen sairaanhoidollisen työn sekä perushoidon. Useassa kulttuurissa sairaanhoitajan työnkuvaan kuuluu vain sairaanhoidollinen työ, perushoidon toteuttaa lähi- tai perushoitaja. Koettiin, että sairaanhoitaja Suomessa toteuttaa myös hoitoa, johon ei uskota tarvittavan sairaanhoidollista koulutusta. Haastattelussa kävi ilmi, että ulkomaalaisten hoitajien työnkuva kotimaassa on huomattavasti rajatumpaa. Wellmanin tutkimuksessa (2007) koettiin, että esimerkiksi Britanniassa sairaanhoitajan tehtävät ovat hyvin rajatut ja sairaanhoitajien tehtävät määräytyvät opiskeltujen tasojen mukaan. Savolaisen tekemässä tutkimuksessa (2009) kävi ilmi samanlaisia piirteitä. Koettiin, että esimerkiksi Afrikassa hoitajan työnkuvaan kuuluivat lääkkeiden anto ja kuumeen mittaaminen, perushoidon toteuttivat omaiset. Sairaanhoitaja toimi useasti lääkäreiden apulaisena ja työnkuva oli rajatumpaa verrattaessa totuttuun. Tutkimuksessa kävi myös ilmi, että Ruotsissa sairaanhoitajan työnkuva on laajempaa ja vastuullisempaa kuin Suomessa. Hurmeen tutkimuksessa (2009) opiskelijat kokivat sairaanhoitajan työn olevan vaativaa ja arvostettua. Kansainväliset vaihto-opiskelijat Suomessa kokivat suomalaisen sairaanhoitajan työn vastaavan enemmän lähi- tai perushoitajan työtä. Osa opiskelijoista koki, että työ eroaa paljon kotimaan työstä.

5.2 Hoitotyö

Hoitotyö on potilaan hoitamista, joka pitää sisällään hoidon tarpeen määrittämisen, suunnittelun, toteuttamisen ja arvioinnin. Tavoitteena hoitotyössä on

edistää potilaan tai asiakkaan, omaisten ja yhteisön terveyttä ja hyvinvointia. Hoitotyö pitää sisällään sairauksien ennalta ehkäisyn, tukemisen, hoitamisen ja kuntoutuksen, sekä kuoleman kohdatessa kivun ja kärsimyksen lievittämisen. (HUS.) Hoitotyö eri kulttuurien edustajien kanssa näkyy eri käsityksinä kokea sairauksia, kipua, kosketusta ja myös potilaan käyttäytymisessä tai toiminnassa koskien hoitotyötä ja sairauksia (MOTY). Kulttuurilliset tekijät ja asenteet hoitotyöhön saattavat nousta haasteeksi kansainvälisessä vaihdossa. Lääkityksen erot ja ennakkoluulot toimenpiteisiin voivat vaikeuttaa hoitotyötä ja hoitotyöntekijän, tässä kohtaa hoitotyön opiskelijan olisi hyvä tuntea eri kulttuureita. (Tampereen yliopistollinensairaala s.a.)

Aikaisempien tutkimusten pohjalta (Hosio 2008) kansanvälinen vaihto lisäsi ulottuvuuksia hoitotyöhön, uusia käytäntöjä ja valmiutta tarttua uusiin haasteisiin. Vieraan kulttuurin kohtaaminen hoitotyön näkökulmasta lisäsi myös valmiuksia potilaan kohtaamiseen niin Suomessa kuin vieraan kulttuurin edustajan kanssa. Ymmärrys Suomen terveyden huollosta lisääntyi ja positiivista vaikutusta näkyi valmiuteen työskennellä ulkomailla opiskeluiden jälkeen. Savolaisen tutkimuksessa (2009) kävi ilmi samanlaisia piirteitä. Koettiin, että kansainvälinen vaihto lisäsi tietoutta toteuttaa kulttuurin mukaista hoitotyötä ja helpottaa myös Suomen sairaanhoidossa kohtamaamaan eri kulttuurista tulevia potilaita.

5.3 Perhe ja omaiset

Hyvän hoidon lähtökohtana on potilaan määrittelemän perheen kunnioittava ja asiakaslähtöinen kohtelu. Familia on latinankielinen sana perheelle, joka on alun perin tarkoittanut yhden miehen omistamaa palvelusväkeä tai kotiorjajoukkoa. 1800-luvulla sana "familj" vakiintui tarkoittamaan perheyhteisöä. (Etzell ym. 1998.)

Tyypillinen määritelmä perheelle on ns. ydinperhe eli isän, äidin ja lasten muodostama ryhmä (Åstedt-Kurki ym. 2008). Tämä ei kuitenkaan tarkoita, ettei perhe voisi olla muun kaltainen. Perheen voi muodostaa esimerkiksi mies ja nainen, kaksi naista ja lapsi tai kolme aikuista ja viisi lasta. Se on jokaisen henkilökohtaisesti määriteltävissä oleva subjektiivinen käsite. Perhe-käsitteen

määrittelyyn vaikuttaa määrittelijän oman näkökulman lisäksi yhteisö ja kulttuuri. (Etzell ym. 1998.) Käsitys perheestä vaihtelee eri kulttuurien välillä paljon. Länsi-Euroopan maissa perhe käsitteenä on huomattavasti suppeampi kuin esimerkiksi Afrikan maissa tai Venäjällä. Perhe käsittää kyseisissä maissa serkut, isovanhemmat ja tädit sekä joissain tapauksissa myös lähimmät ystävät. (Väestöliitto s.a.)

Käytännön hoitotyössä erilaiset perhekäsitykset näkyvät esimerkiksi potilaan luona vierailevien omaisten määrässä ja heidän osallistumisessaan hoitoon. Hoitohenkilökunnan odotetaan ymmärtävän erilaisia perhemuotoja ja huomioivan potilaan lisäksi omaisten näkemyksiä. Haasteeksi voi muodostua potilaan sijasta hänen perheensä. Olisi hyvä muistaa, että kunniakysymykset ovat monissa kulttuureissa suuressa roolissa perheiden sisällä. Suvun tai perheen yhden jäsenen kunnian menetys säteilee koko sukuun, joten asiaan suhtaudutaan suurella vakavuudella. (Väestöliitto s.a.)

Tutkimuksissa (Savolainen 2009; Kivinen 2005.) koettiin vaihtomaan perheellä olevan tärkeä merkitys potilaiden hoidossa. Omaiset toteuttivat perushoitoa, joka ei kuulunut vaihtomaassa sairaanhoitajan työnkuvaan. Omaiset myös viettivät pitkiä aikoja sairaalassa. Koettiin, että Suomalaiseen hoitotyön koulutukseen tulisi lisätä enemmän perhetietoutta ja omaisia tulisi kannustaa myös Suomessa läheisen hoitoon.

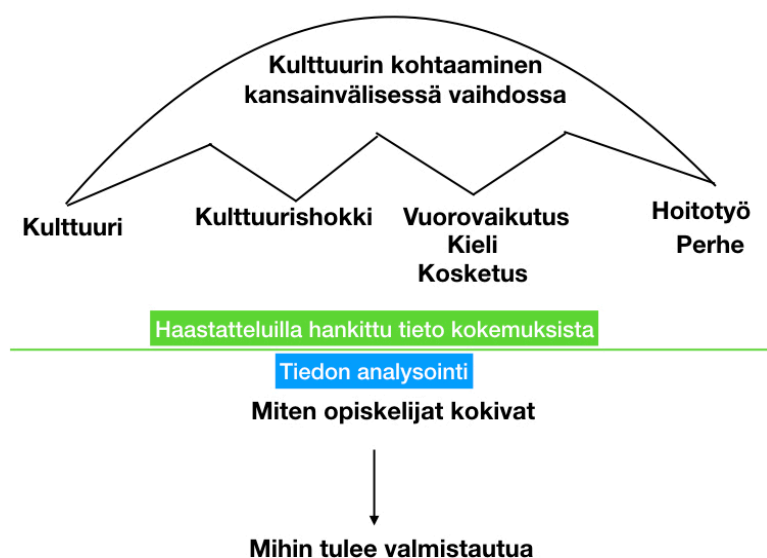
6 OPINNÄYTETYÖN TAVOITE, TARKOITUS JA TUTKIMUS KYSYMYKSET

Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää, kuinka Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun opiskelijat kokivat kulttuurin kansainvälisessä vaihdossa, ja työn tavoitteena on selvittää, miten tulevien opiskelijoiden tulee valmistautua kulttuuriin ennen vaihtoon lähtöä.

Tutkimuskysymykset:

1. Miten hoitotyönopiskelija koki kulttuurin kansainvälisessä vaihdossa?

2. Miten opiskelijan tulee valmistautua kulttuurin kohtaamiseen?

Kuva 1. Työn tavoite ja tarkoitus

Kuva 1 havainnollistaa työemme tarkoitusta ja tavoitetta. Tarkoituksena on selvittää kulttuurin kohtaamista, johon sisällytimme kulttuurin, kulttuurishokin, vuorovaikutuksen ja hoitotyön. Vuorovaikutuksen sisällä on kieli ja kosketus, hoitotyöhön otimme hoitotyön sekä perheen merkityksen. Haastattelemme kansainvälisen kokeneita opiskelijoita, joiden vastauksista analysoimme, miten opiskelijat kokivat kansainvälisen vaihdon ja mihin tulevien opiskelijoiden tulee valmistautua.

7 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

7.1 Tutkimusmenetelmä

Tutkimusmenetelmäksi valitsimme kvalitatiivisen eli laadullisen tutkimusmenetelmän, sillä se antaa meille mahdollisuuden käsitellä aihetta monipuolisemmin kuin mitä määrällinen tutkimusmenetelmä antaisi. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa painotus on ihmisen omat kuvaukset koetusta todellisuudesta. Merkitykset ilmenevät esimerkiksi toimintana ja ajatuksina. (Vilkkä 2005.)

Kvalitatiivinen tutkimuksen etuja on sen rikkaus ja monitasoisuus, sekä aineiston moniulotteisuus. (Alasuutari 1993, 67) Kvalitatiivinen tutkimus ei myöskään ole täysin sidottu rajattuun aineistoon vaan analyysivaiheessa tutkijalla on mahdollisuus sisällyttää työhön myös muistiinpanoista "unohtuneita" tärkeitä seikkoja. (Mäkelä 1990, 46.)

7.2 Tutkimusaineiston keruu

Laadullisessa tutkimuksessa aineiston keruu menetelmiä ovat haastattelu, kysely, havainnointi ja dokumentteihin perustuva tieto. Tuomen ja Sarajärven (2009) mukaan haastattelu ja kysely eroavat toisistaan sillä, että haastattelussa haastattelija esittää kysymyksen suullisesti ja merkitsee vastaukset ylös, kun taas kyselyssä tiedonantajat täyttävät heille annetun kyselylomakkeen. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 71–73.)

Valitsimme haastattelun tiedonkeruumenetelmäksi, sillä haastattelu on joustavaa ja vapaampaa, mahdollistaa kysymysten esittämisen uudelleen, jos tiedonantaja ei ymmärrä kysymystä heti. Myös kysymykset voidaan esittää siinä järjestyksessä, kun katsotaan aiheelliseksi. Tiedonantaja voi täten vastata kysymyksiin syvemmin tai vastata osittain tai kokonaan toiseen kysymykseen. Haastattelija voi esittää täydentäviä kysymyksiä tai jättää kokonaan kysymyksen kysymättä. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 73.)

Haastattelutyyppiä valikoitui teemahaastattelu, sillä tämä haastattelumuoto mahdollistaa monipuolisen vuorovaikutuksen haastattelijan ja haastateltavan välillä. Teemahaastattelussa, toisin sanoen puolistrukturoidussa haastattelussa edetään etukäteen valittujen teemojen ja niihin liittyvien tarkentavien kysymysten pohjalta. Teemahaastattelussa pyritään löytämään vastauksia tutkimuksen tarkoitukseen. Haastattelut ovat avointa vuorovaikutusta ja tässä työssä perustuu kokemukseräisiin havaintoihin. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 77–78.) Teemahaastattelussa aihepiiri on ennalta valittu ja kysymysrunko toimii enemmän muistilistan tavoin. Kysymysten laajuus ja niiden järjestys eivät ole tulosten kannalta olennaisia seikkoja. Joustavuus onkin valitsemamme haastattelumuodon etu. (Ks. Aaltola & Valli 2015, 27–44.)

Haastattelussa on tärkeää saada paljon tietoa, joten Tuomen ja Sarajärven mukaan, olisi hyvä, että haastattelut sovitaan hyvissä ajoin ja antaa kysymykset tai haastattelurunko tiedonantajille etukäteen. Tämän johdosta tiedonantajat voivat valmistautua haastatteluun paremmin ja kirjoittaa muistiin asioita, jota haluaa mainita tulevassa haastattelussa. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 73.)

Tutkimuslupa (liite 5) Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoululta myönnettiin toukokuun alussa, jonka jälkeen Xamk infon (Xinfo) kautta lähetimme haastattelukutsut opiskelijoille. Xamk info toimii Student intrassa, jota kautta viesti pyynnöt julkaistaan kampuksien opiskelijoille. Osoitimme saatekirjeen sisältävän sähköpostiviestin kaikille Xamkin opiskelijoille, sillä Student intran kautta emme pystyneet valita vain hoitotyönopiskelijoita. Yhteyttä otti usea hoitotyön opiskelija, joka oli kokenut kansainvälisen vaihdon. Osallistumisesta työhön kiinnostuneet opiskelijat valikoituivat kohdemaiden ja haastatteluun pääsyn perusteella. Tarkoituksena oli saada eri maissa vaihdon suorittaneita haastateltavia ja kriteeriksi myös resurssien puutteen vuoksi tuli mahdollisuus osallistua haastatteluun nopealla aikataululla. Tiedonantajien kooksi valikoitui viisi kansainvälisen työharjoittelun suorittanutta hoitotyönopiskelijaa. Valitsimme viisi tiedonantajaa, jotta saamme tarvittavan syvyyden tuloksiin. Kohdemaiksi valikoitui Skotlanti, Espanja, Saksa, Ranska, Thaimaa, Kiina ja Uganda. Kaksi vaihdon suorittanutta opiskelijaa olivat suorittaneet vaihdon kahdessa eri-maassa, joka toi maita enemmän verrattaen tiedonantajien määrään. Valitsimme kohdemaat olettamuksella, että kulttuuri vaihtelee maiden välillä, ja resurssien mukaan. Tutkimuksen resurssit, joita ovat aika ja raha, pienensi valikoidun tiedonantajien määrää ja matkakustannusten myötä valitsimme saatavilla olevat tiedonantajat. Sillä kyseessä on laadullinen tutkimus, tällä ei pyritä tilastollisiin yleistyksiin, vaan antamaan mielekästä tulkintaa tutkittavalle ilmiölle. (Tuomi & Sarajärvi, 2002 87–88.) Haastattelut sovimme samalla viikolla, kun lähetimme saatekirjeen ja haastattelut pidettiin sähköpostin lähettämisestä seuraavalla viikolla. Osa haastatteluista pidettiin internetin välityksellä tiedonantajan toiveesta, osa tiedonantajan valikoimassa paikassa. Haastatteluiden pituus vaihteli puolesta tunnista 45 minuuttiin ja oli vapaata vuorovaikutusta tiedonantajan ja haastattelijan välillä.

Dokumentoimme haastattelut ääninauhurilla, joka on tarkempi väline kuin haastattelijan muistiinpanot. Tätä myötä saadun aineiston rikkaus ja monipuolisuus säilyy, ja voimme hyödyntää kaiken haastatteluissa saamamme tiedon työssä (Ks. Alasuutari 1993, 67–68). Ääninauhuria käyttäen voimme myös tarkastella haastatteluiden interaktioita eli mahdollisia virhelähteitä. Teemahaastattelussa haastattelija voi vaikuttaa haasteltavaa tiettyyn suuntaan ja sitä kautta vaikuttaa saadun tiedon luonteeseen. Myös sosiaaliset normit voivat vaikuttaa saatuun tietoon, esimerkiksi haastateltavan sukupuoli ja valta-asema. Olisi hyvä haastatella moneen kertaan samaa tiedonantajaa, jota kautta pyritään rakentamaan luottamussuhdetta. (Alasuutari 1993, 111–113.) Valitettavasti työmme resurssit rajoittavat haastattelukertojen määrää, mutta voimme käsitellä interaktiota pohdinnassa eettisyyden kannalta.

7.3 Tutkimusaineiston analyysi

Analyysi tarkoittaa sitä, että kerätty aineisto ”hajotetaan käsitteellisiksi osiksi” ja synteesin avulla näin saadut osat kootaan uudelleen tieteelliseksi johtopäätökseksi (Grönfors 1985, 145.) Analyysin tarkoituksena on tuoda aineistoon selkeyttä ja tuottaa uutta tietoa. Analysoinnilla tarkastellaan saatua tietoa, joka tiivistetään, ettei saatu tieto katoa ja hajanaisista vastauksista kerätään mielekästä ja selkeää aineistoa. (Eskola & Suoranta 1998, 138.) Laadullisen aineiston sisällönanalyysinä on aineistolähtöinen ja teorialähtöinen analyysi.

Laadullisen aineiston sisällönanalyysissä puhutaan joko induktiivisestä tai deduktiivisestä analyysistä. Työssä päädyimme teorialähtöiseen eli deduktiiviseen sisällönanalyysiin. Deduktiivisen analyysin ensimmäinen vaihe on luoda viitekehukseen perustuva teema tai käsitejärjestelmä. (Tuomi & Sarajärvi 2006, 116) Työssämme käytettiin käsitejärjestelmää, jolloin analyysia työssämme johti teemat, jotka olivat kulttuuri, kulttuurishokki, vuorovaikutus ja hoitotyö. Analyysirunko voi olla joko strukturoitu, jolloin aineistosta kerätään vain siihen sopiva tieto tai väljä, jolloin hyödynnetään induktiivista analyysimenetelmää. Analyysirungon avulla aineistosta etsitään siihen sopivia ilmauksia, minkä jälkeen ne ryhmitellään luokkiin analyysirungon mukaisesti. (Tuomi & Sarajärvi 2006, 116–117; Latvala & Vanhanen-Nuutinen 2001, 20–33.)

Haastattelut taltioitiin nauhoittaen, joten alkuun saatu nauhoite tulee litteroida. Tämä on tyypillinen tapa saada saatu tieto analysoitavaan muotoon. Litteroimme tallenteet peruslitterointi menetelmällä, joka tarkoittaa sitä, että puheesta jätetään pois täytesanat esimerkiksi tota, niiku, kesken jäävät tavut, äännähdykset ja tunteenilmaisut. (Tietoarkisto s.a.) Pelkistämme saadun tiedon etsimällä aineistosta tutkimustehtävää kuvaavia ilmaisuja, jotka alleviivaamme ja siirrämme eri konseptille (ks. Tuomi & Sarajärvi 2002, 111–112). Analyysiyksiköksi otimme työhön lauseet, sillä tahdomme kuvata kokemuksia mahdollisimman sanatarkasti.

Litteroimme ääninauhat alkuun yhdelle konseptille, minkä jälkeen litteroitu tieto jaoteltiin teoreettisenviitekehyksen teemojen mukaisesti. Alle viivasimme suorat lainauksen, jota työssä tahdoimme hyödyntää. Osin jaottelu oli haastavaa, sillä vastaukset siivuttivat useaa teemaa saman aikaisesti. Myös kulttuurien välinen yhteys oli tärkeä tulosten kannalta, sillä vastauksista päätellen kulttuuri eroaa kovasti maiden välillä. Analysointi oli työn yksi haastavampia vaiheita, sillä saimme haastatteluissa paljon tietoa ja tiedon yhdistäminen toisiinsa koettiin merkitykselliseksi tulosten kannalta.

8 TULOKSET

8.1 Kulttuuri

Kulttuuria haastattelun alussa kuvattiin hyvin suppeasti ja alkuun eroavaisuudeksi nostettiin ruuan ja musiikin puolelta. Keskustelua johdateltiin näkemään kohdemaan peruskulttuurin eli tavat, arvot ja uskomukset. Suppeaa kulttuuri määritelmää emme haastatteluissa hakeneet.

Opiskelijat kohtasivat kulttuurin eri tavoin. Kulttuuri, joka oli saman tyyppinen kuin Suomessa, esimerkiksi Skotlannissa ja Saksassa, ei herättänyt opiskelijoissa suurempaa ihmetystä. Silti opiskelijat pystyivät kuvaamaan kulttuurin suhteen eroavaisuuksia. Useassa kohdemaassa koettiin, että hierarkia näkyy peruskulttuurissa ja myös vanhempien ihmisten ja perheen kunnioitusta painotettiin haastatteluissa. Euroopan maista Espanjassa kulttuuri oli opiskelijan mielestä hyvin erilaista totuttuun. Koettiin, että aikakäsitys ja rennompi ote näkyivät paljon peruskulttuurissa, mikä aiheutti ihmetystä:

Se asenne, ettei oo niin justiinsa. Suomessa ollaan paljon tarkempia, niin siellä aikataulullisesti ei ole niin tarkkaa, kunhan asiat tehdään jossain vaiheessa.

Se, että kulttuurit olivat lähellä toisiaan, kuten vaikkapa tilanne on Suomen ja Saksan tai Suomen ja Ranskan välillä, helpotti selkeästi opiskelijoiden sopeutumista uuteen kulttuuriin:

Saksalainen kulttuuri on aika lähellä suomalaisia kulttuuria, että se ei eroa niinkään paljoa

Hyvin länsimaalainen, että oli kyllä myös edistyksellinen, että ei ollut mitään älyttömiä kulttuurieroja

Esimerkiksi thaimaalaisessa kulttuurissa kuvattiin uskonnon olevan osa joka päivästä elämää, joka näkyy niin ihmisten käytöksessä kuin myös arkkitehtuurissa. Uskonnon näkyminen arjessa voi olla Suomesta tulevalle opiskelijalle näkyvä ero ja on mahdollista, että se aiheuttaa hämmennystä. Haastatteluissa kävikin ilmi, että uskontoon liittyvistä asioista oli etukäteen otettu selvää ja tutkittu perusasioita kohdemaasta. Opiskelija suositteli myös vaihtoon lähtijöitä ottamaan selvää uskonnon ja käytöksen eroavaisuuksista, jotta muuttuva peruskulttuuri ei herättäisi negatiivisia tunteita. Vaikka kulttuurit erosivat totutusta, kulttuuria pidettiin mielenkiintoisena eikä erilaisuus herättänyt negatiivisia tunteita.

Thaimaassa se näky aika selkeästi koska siellä on pääuskonto buddhalaisuus ja se heijastuu kaikkeen käytökseen, esimerkiksi semmoiseen, että vanhempia ihmisiä ja opettajia kunnioitetaan tosi paljon

Siis ihan takseissa ja kaikissa oli semmoisia buddhalaisia symboleita roikku tuossa edessä, ja joka ikisen talon tai rakennuksen edessä oli henkien talo. Ne siis uskovat, että on henkiä hyviä ja pahoja henkiä. Aina henkiä lahjottiin ja aina kun käveli semmoisen henkien talon ohi, vaikka se ei ollut se sun oma henkien talo niin ne aina kumarsivat sitä

Kulttuurin kohtaamiseen valmistauduttiin pintapuolisesti. Tietoa etsittiin internetistä ja tiedon haku rajoittui lähinnä maantiedollisiin asioihin. Osa opiskelijoista perehtyi kulttuuriin syvemmin etsimällä tietoa historiasta, kulttuurista ja uskonnosta. Yksi opiskelija kävi koulun järjestämän orientaation kansainväliseen vaihtoon. Kuvattiin, että kohdemaahan lähdettiin melko tietämättömänä. Kuitenkin moni haastatteluun osallistunut opiskelija koki, että tulevien vaihtoon lähtijöiden tulisi valmistautua paremmin kulttuuriin ja kieleen, jotta työharjoittelu ulkomailla olisi sujuvampaa ja negatiivisilta tunteilta vältyttäisiin.

Niillä on niin vahva se oma kulttuuri ja ne ovat myös tosi ylpeitä siitä omasta kulttuurista. Se, että mä tiesin niiden kulttuurista, niin ne tykkäsivät musta sen takia

Puhuttiin nähtävyyksistä ja ruuasta vaan, että koska ne on niin ylpeitä niistä. Et kun sinne menee niin kannattaa jotain tietää, muuten ne ajattelevat, et sua ei kiinnosta

Haastattelussa kävi ilmi, että valmistautumisella voidaan sopeutua nopeammin kulttuuriin ja myös jossain kohdin sivuuttaa kulttuurishokkia. Oma asenne nousi silti tärkeämmäksi kuin valmistautuminen. Koettiin, että oma avoin asenne ja mielenkiinto tutustua kulttuuriin edesauttaa sopeutumista, jota kautta myös työharjoittelusta saa kaiken opin irti. Valmistautumisen taso näytti vaihtelevan paljon sen mukaan, kuinka erilainen kohdemaan kulttuuri lähtökohtaisesti on.

No ehkä et piti koittaa olla siis tosi avoimin mielin, et ottaa kaiken vastaa ja kunnioittaa sitä paikallista kulttuuria

Pitää tietää minne on menossa ja avoin mieli niiden tapoihin

8.2 Kulttuurishokki

Usea opiskelija koki ensishokin kulttuurista kohdemaahan saapuessa. Koettiin, että matkustuksen tuoma väsymys laukaisi shokin, joka nukutun yön jälkeen lieventyi. Kohdemaassa vietettävä aika tuntui alkuun myös laukaisevan negatiivisia tunteita.

Mä muistan, kun lentokone saapui tänne Afrikkaa ja mä katoin ikkunasta alas ni siinä mä vähä tajusin et hetkonen, täälläkö mä oon seuraavat kolme kuu-kautta

Ainut oli, kun oli ekaa kertaa noin pitkään poissa, että ajatteli sitä aikaa tosi suurena et sen takia se tärähti. Kun siitä sai pään vähän selväksi, niin sitten tuli semmoinen matkailuvietti et ihana lähtee tutkimaan maata

Alkushokin jälkeen suurempia kulttuurishokkeja ei opiskelijat kuvanneet. Vastoinkäymiset arjessa kuvattiin suurimmaksi kulttuurishokiksi, mutta negatiiviset tunteet sivuutettiin nopeasti. Jokainen haastateltava kuvasi ystävien ja perheen yhteydenpidon edesauttaneen kulttuurishokin lievitystä ja myös kulttuurin kohtaamista. Aikaisemman matkustelun kuvattiin tuovan positiivista vaikutusta, samoin oman avoimen asenteen. Opiskelijat kokivat, että kulttuurin eroavaisuuksia ei pidetty negatiivisena, lähinnä mielenkiintoisena, jota kautta kulttuurishokkia ei välittynyt. Opiskelijat eivät kokeneet fyysisiä tai psyykkisiä oireita. Myöskään selvää kulttuurishokin protokollaa ei haastatteluissa välittynyt. Suurimmaksi tekijäksi kulttuurishokin sivuuttamiseen pidettiin tukea, jota saatiin muilta vaihdossa olleilta.

Mä olin yhteydessä mun kavereitten kanssa ketkä oli myös ollut vaihdossa ja osasi sanoo; et joo niillä on ihan samanlainen tilanne.

Hoitotyön kulttuurissa kulttuurishokki näkyi vahvemmin kuin arjessa. Koettiin, että työkuulttuuri eroaa kovasti suomalaisesta ja eroavaisuudet nostattivat osalla opiskelijoista negatiivisia tunteita. Osa opiskelijoista koki, että kulttuurista pystyy nauttimaan vapaa-ajalla, mutta sairaalassa työskenneltäessä kult-

tuurilliset eroavaisuudet nousivat liian suuriksi. Esimerkiksi Espanjassa vaihdon kokenut opiskelija koki rennon ottoon olevan liian rentoa sairaala työskentelyyn, joka näkyi negatiivisina tunteina työpaikalla. Myös ohjauksen puute koettiin vaikuttavan sopeutumiseen hoitotyössä. Osalla ohjaajista ei ollut mielenkiintoa ohjata ja oma asenne vaikutti paljon tulevan työpäivän kulkuun. Kielelliset haasteet vaikuttivat vahvasti kulttuuriin sopeutumiseen työyhteisössä.

Hoitotyöstä tulevaan kulttuurishokkiin koettiin lieventävänä vieraan kielen hallintaa, oma osaaminen ja itseluottamus. Koettiin, että kun itse tietää mitä tekee ja miksi, helpottaa tämä myös ymmärtämään vieraasta kulttuurista tulevia toimintatapoja.

Tietää, että osaa oman työn. Ohjaus ei ollut samaa kuin Suomessa, että itseluottamus omaan työhön oli tärkeätä. Ja myös et tekee oikein, vaikka siellä maassa oli erilaisia tapoja toimia

8.3 Vuorovaikutus

Kieli tai totuttu englannin aksentin ero koettiin suurimpana haasteena alkuun vuorovaikutuksen ja koko kansainvälisessä vaihdossa. Skotlannissa vaihdon suorittanut opiskelija koki, että paikallinen englannin aksentti oli aluksi vaikeasti ymmärrettävää, mikä toi haasteita kommunikointiin. Opiskelija koki, että aksenttiin tottui nopeasti ja kommunikointi tuntui luontevalta vieraan kulttuurin edustajan kanssa. Espanjassa vaihdon suorittanut opiskelija koki, että kieli toi lisähaasteen työntekoon ja koko kulttuurin kohtaamiseen. Osa opiskelijoista koki, ettei vieraan kielen käytössä ollut eroa totuttuun. Vaikka omaa kielitaitoa pidettiin luontevalla tasolla, kohdemaan hoitohenkilökunnan ja potilaiden englannin kielentaito hankaloitti työharjoittelun sujumista.

Vieras kieli haastatteluiden perusteella toi suurimman merkityksen sopeutumiseen kieltä puhuvaan yhteisöön. Koettiin, että vieraan kielen puute rajoitti tutustumista työpaikan henkilökuntaan ja myös ohjauksen tasoa. Opiskelija koki, että työyhteisö ei ottanut opiskelijaa huomioon ja työtehtävät olivat rajatumpaa, kun yhteistä kieltä ei ollut.

Osa hoitajista ei puhunut englantia, asiakkaat ei puhu englantia, niin ei ole yhteistä kieltä ollenkaan. Kiinassa oli paikallinen opiskelija, semmoinen nuori opiskelija joka sitten tulkkasi minkä pystyi

Perhanan vaikeata, jos ei osaa kieltä

Haastatteluissa ei käynyt ilmi, että totuttu fyysinen läheisyys keskustelu kumppaniin, äänenpainot tai puheen nopeus olisi vaikuttanut kommunikointiin kohde maassa. Yksikään haastatteluun osallistunut ei tuonut ilmi non-verbaalisia eroavaisuuksia. Haastattelut painottuivat sanallisiin eroavaisuuksiin. Silti tervehdykset vieraan kulttuurin edustajan kanssa nostettiin esille. Suomessa totuttua kättelyä ei kohdemaissa käytetty, vaan tervehdys oli ajoittain fyysisempää, esimerkiksi poskipusujen vaihtoa. Osalla opiskelijoista tämä aiheutti kummastusta, mutta fyysiseen läheisyyteen totuttiin harjoittelun aikana.

Tervehdykset olivat ne poskipusut nii, se tulee ensimmäisenä mieleen et ensimmäisenä päivänä saa pusun poskille niin olihan se nyt järkytys

Vieraan kielen kehitys koettiin positiivisena harjoittelun aikana. Kommunikointi vieraalla kielellä tuntui yhdellä opiskelijalla harjoittelun lopulla niin luontevalta, että esimerkiksi työpaikalla käydyt keskustelut kerrottiin ystäville englanniksi.

Kieltä ennen vaihtoa harjoiteltiin katsomalla englanninkielisiä sarjoja ilman suomalaisia tekstityksiä. Myös kielen aikaisempi opiskelu koettiin edesautta-
neen vuorovaikutusta. Työpaikalla usea opiskelija kertoi käyttäneen sanakirjaa, sillä vaikka vieraskieli ei tuottanut ongelmia oli sairaalasanastossa puutteita. Koettiin, että kielen harjoittelu ennen vaihtoon lähtöä ja aktiivinen sanojen opiskelu harjoittelun aikana edesauttavat saamaan kaiken opin kansainvälisessä työharjoittelussa. Opiskelijat kokivat, että tulevien vaihtoon lähtijöiden tulee harjoitella kieltä ennen harjoittelua ja myös harjoittelun aikana, jotta on mahdollista saada paras mahdollinen kokemus kansainvälisestä vaihdosta, myös kielen ymmärtäminen helpottaa sopeutumista kohdemaahan ja sen kulttuuriin.

Yleisesti ottaen koskettamisen hoitotyössä koettiin olevan luonnollista ja verrattavissa totuttuun. Kosketuskulttuuriin ei siis juurikaan kiinnitetty erityistä huomiota. Myöskään maanosien välillä ei näkynyt huomattavia eroja, lähinnä yksittäisiä erilaisia tapoja.

Tosi hyviä ystäviä ja perheen jäseniä halattiin, muuten sama kuin Suomessa. En edes ajatellut tommoista et olisi pitänyt miettiä kosketusta erilailla

Ei mun mielestä näkynyt mitenkään enemmän tai vähemmän kosketusta kun Suomessakaan

Fyysinen läheisyys ja tuttavallisuus pääsivät kuitenkin yllättämään osaa opiskelijoista ja kosketus nousi haasteiksi vuorovaikutuksessa. Esimerkiksi Espanjan ja Ranskan kosketuskulttuurin koettiin eroavan merkittävästi totutusta läheisyydestä.

Jokaista potilasta kohtaa käyttäydyttiin, kun oltaisi oltu vanhoja tuttuja. Mentiin tosi lähelle, hyvässä ja pahassa

Osassa kohdemaista koskettamiseen liittyy rajoitteita, jotka ovat vallitsevalle kulttuurille tyypillisiä tapoja toimia. Tällaisia maita olivat muun muassa Thaimaa, Afrikka ja Kiina. Rajoitteita ei kuitenkaan koettu haasteiksi, vaan ne olivat lähinnä vain kiinnittäneet huomion.

Thaimaassa on se, että ainoastaan periaatteessa vanhemmat tai joku opettaja saa koskea päähän, et se on tosi pyhä paikka, et sä saa koskea toisen päähän tai hiuksiin

Täällä Afrikassa on vähä semmoinen jännä kättelyjuttu, että miehet saattavat pitää toisiaan kädestä kiinni, tai kun kätelläänkin nii, et pidetään kiinni koko keskustelun ajan

8.4 Hoitotyö

Merkittävimpana hoitotyön toimenkuvan eroavaisuutena pidettiin perushoitoa. Perushoidon kerrottiin monessa maassa olevan omaisten ja perheen tai lähihoitajien vastuulla. Sairaanhoidajan työnkuvan sen sijaan kuvailtiin painottuvan lääkkeiden antamiseen ja kirjallisiin töihin, sekä toimenpiteisiin. Eroja suomalaisen sairaanhoidajan tekemiin toimenpiteisiin mainittiin muun muassa haavojen ompelu eli suturointi, lasten kanyloiminen sekä valtimoverinäytteen otto. Eroavaisuutena taas esimerkiksi Skotlannissa lääkäriopiskelijat ja lääkärit kanyloivat eikä kanylointi kuulunut sairaanhoidajan tehtäviin. Suonen sisäisten lääkkeiden anto ja nesteytys silti kuuluivat totutusti sairaanhoidajan työnkuvaan. Suonensisäinen lääkehoito nousi esille monessa haastattelussa. Koettiin, että suonensisäisiä lääkkeitä käytetään totuttua enemmän ja suun kautta otettavien lääkkeiden anto on vähäisempää. Lääkkeiden annossa ei käytetty tuplatarkistusta ja vanhoja lääkkeitä annettiin potilaille. Tämä mietitytti osaa opiskelijoita ja asia nähtiin negatiivisena.

Varmaa just se et ne suonensisäset lääkejutut, että niitä annetaan niin paljon, että se tuli yllätyksenä

Osassa vaihtokohteista sairaanhoidajan tutkinto on yliopistotasoinen. Samassa maassa sairaanhoidajan työ ei myöskään sisällä perushoitoa lainkaan. Esimerkiksi Espanjassa opiskelija painotti perushoidon kuuluvan lähihoitajille ja sairaanhoidajien työnkuvaan kuuluivat esimerkiksi kontrollimittaukset, lääkehoito ja kirjaaminen. Yliopistotasoinen sairaanhoidajan koulutus näkyi myös positiivisena kansainvälisessä vaihdossa. Koettiin, että hoito on kehittyneempää kuin Suomessa ja esimerkiksi kansainvälisessä vaihdossa opittu NEWS-pisteytys on vasta rantautumassa Suomeen.

Sairaanhoidajat ei tienneet edes mikä alusastia on, eli se perushoito ei niille kuulunut ollenkaan

Hoitajat ei tehnyt mitään perushoitoa, mitään pesuja, auttanut pukemisessa tai tällaisia, et ne omaiset oli aina siellä sairaalassa

Afrikassa taas sairaanhoitajakoulutuksen kerrottiin painottuvan lääketieteen. Se näkyi kohteessa lääkitsemisen runsautena ja keskustelun, sekä lääkkeettömän hoidon vähyytenä.

Erona suomalaiseen hoitotyöhön mainittiin myös kirjaaminen papereille. Esimerkiksi Skotlannissa ja Thaimaassa kirjattiin lähes kokonaan käsin. Opiskelijoiden mielestä tämä tuntui vanhanaikaiselta ja haastavalta. Koettiin, että kirjaaminen vie paljon aikaa ja potilastietojärjestelmä on vanhanaikainen.

Siellä oli kaikki potilasasiakirjat paperisena eli ei ole mitään potilastietojärjestelmää

Yhdeksi suurimmaksi kulttuurieroavaisuudeksi koettiin sairaalansisäisen hierarkia. Osassa vaihto maissa hierarkia toimi niin, että lääkärit johtivat sairaalaa, ja taas yhdessä vaihtomaassa esimerkiksi hierarkia oli hyvin pientä ja lääkäri antoi poskisuudelmia sairaalahuoltajan kanssa. Maissa, jossa hierarkia oli suurta, koettiin, että työyhteisö ei ole avointa, kun taas maassa, jossa hierarkia oli pientä, koettiin työyhteisön olevan hyvin läheinen ja työkaveria pidettiin ystävänä. Koettiin, että Suomessa työkaveria ei välttämättä edes tunneta, mikä vaikuttaa työyhteisön ilmapiiriin.

Kulttuurillisena eroavaisuutena kansainvälisessä vaihdossa pidettiin myös potilaan hoitoa. Osassa maista potilaan puolesta tehtiin paljon, kuntoutus ei kuulunut hoitoon ja potilaat olivat pitkiä aikoja sairaalassa. Suomessa totuttu kuntouttava työote ei näkynyt hoitotyössä, joka kummastutti yhtä opiskelijaa.

Aseptiikka puhutti haastatteluissa myös opiskelijoita. Totuttu käsihygienia osassa paikoissa näkyi negatiivisena asiana opiskelijoiden mielestä. Suojahanskoja ei osassa maista käytetty lainkaan ja käsihuuhteen käyttö oli pientä. Skotlannissa hoitajilla oli sormuksia ja rannekoruja, mikä mietitytti opiskelijaa. Kohdemaan hoitajat kokivat sormuksen käytön kuuluvan ihmisoikeuksiin, vaikka tiedostavat aseptiikan vaarantamisen.

8.5 Perhe ja omaiset

Haastatteluissa selvisi, että perhe ja omaiset ovat tärkeä osa kaikille ympäri maailmaa. Perhekäsitteessä on kuitenkin suuria eroja maiden ja kulttuurien välillä, ja tämä näkyy paikoitellen myös hoitotyössä. Koettiin, että Suomen totutussa perhekäsityksessä näkyi suuri ero kansainvälisessä vaihdossa. Useassa kohdemaassa perhe käsitti koko suvun, joka näkyi potilaan luona vieraillevien omaisten määränä. Useassa maassa perhe vietti pitkiä aikoja sairaalassa ja oli hyvin tietoinen potilaan hoidosta.

Siellä saatto olla 15 ihmistä huoneessa ja omaiset olivat koko hoitajakson ajan sairaalassa. Vähintään yksi nukkui siellä. Jopa turisteilla oli matkatoimiston tyyppi siellä sairaalassa. Oli tosi outoa, että se potilas olisi ollut siellä yksin.

Maaseudulla se perhe saattaa tehdä ruokaa ja kokkaa siellä osastolla, et se oli aika erilaista.

Myös perheen läsnäolo potilaan huoneessa voi olla hyvin erilaista verrattuna Suomeen. Yksi opiskelija koki, että Suomessa omaiset odottavat ulkopuolella, kun hoitotoimet alkavat ja antavat hoitajille ns. työrauhan. Thaimaassa esimerkiksi perheille piti selittää toimintaa, kertoa työskentelystä ja ottaa heidät mukaan potilaan hoitoon tavalla tai toisella. Tämä kulttuuriero tuntui merkittävältä opiskelijasta.

Omaiset ovat niin mukana siinä hoidossa. Ne oikeasti haluavat olla siinä

Opiskelijat kokivat perheen suurena erona totuttuun. Usea oli sitä mieltä, että tulevien opiskelijoiden tulisi olla tietoinen kohdemaan perheen merkityksenä ja kuinka paljon perhe osallistuu hoitoon.

Sä olet tietyllä tavalla etuoikeutettu, kun saat tutustua heidän omaiseen, siihen joka on sairas

Pitää huolehtia siitä perheestä, muuten ne pitää sitä loukkauksena

9 POHDINTA

9.1 Tulosten tarkastelu

Opinnäytetyön tulokset antavat tietoa opiskelijoiden kulttuurin kohtaamisesta kansainvälisessä työharjoittelussa. Tieto kulttuurin kokemista edesauttaa opiskelijoiden tulevia kansainvälisiä harjoitteluita tuomalla tietoa eri kulttuureista ja kuinka opiskelijoiden tulee valmistautua, jotta vaihdosta saisi parhaimman kokemuksen. Opiskelijat nostivat esille, että harjoittelun tuomista eroista tai kokemuksista ei raportoida koululle, joten moni opiskelija piti opinnäytetyön aiheita tärkeänä.

Tuloksista tuli esille, että kulttuuritieto edes auttaa parempiin tuloksiin kansainväliseen harjoitteluun. Myös omalla asenteella on suuri merkitys.

Valmistautumisella on merkitystä kulttuurin kohtaamiseen, todettiin myös Wellmanin (2007) tutkimuksessa. Koettiin myös, että valmistautuminen kansainväliseen vaihtoon on pintapuolista, joka tuli esille Siikosen (2009) tuloksista. Työmme tuloksista ilmeni, että kielitaitoon valmistauduttiin, mikä on todettu myös aiemmin ja vaihdossa olleiden kokemuksia hyödynnettiin, mikä sivusi myös Siikosen tutkimuksen tuloksia.

Tulokset sivuttivat jo tutkittua tietoa, että suurimmaksi haasteeksi vaihdossa on pidetty kielen osaamista. Suurin osa kuvasi kielitaidon olevan suurin haaste kansainvälisessä vaihdossa, joka tulee ilmi myös Säleniemen (2000) ja Koskisen ja Tossavaisen (2004) tutkimuksissa. Tuloksistamme tuli esille kielen kehitys, joka todettiin myös Savolaisen (2009) tutkimuksissa.

Hoitotyön puolelta työmme tulokset ovat saman suuntaisia aiemmin tutkittuun tietoon. Wellmanin (2007) ja Savolaisen (2009) tutkimuksissa koettiin, että sairaanhoitajan työt eroavat eri kulttuureissa ja että perushoito ei kuulu sairaanhoitajan tehtäviin. Tulos tuli esille myös meidän tutkimuksessa. Perheen merkitystä painotettiin, joka tuli myös ilmi Savolaisen (2009) ja Kivisen (2005) tutkimuksissa. Koettiin, että omaiset viettävät pitkiä aikoja sairaalassa ja toteuttavat osin myös perushoitoa. Työmme tuloksiin vaikutti myös kohdemaan kulttuuri, kuinka perhe on esillä hoitotyössä.

Päädyimme tuloksissa työn tavoitteisiin selvittää, miten tulevien vaihtoon lähtevien opiskelijoiden tulee valmistautua kulttuuriin. Tuloksista tuli esille, että aikaisempi matkustelu edesauttaa kulttuuriin sopeutumista, mutta emme esimerkiksi selvittäneet kuinka paljon ja minne tulee matkustaa ennen kansainvälistä vaihtoa. Etsimme tietoa siitä, mitä tulee tietää ja mitkä asiat nousivat esille aiempien kokemusten pohjalta. Tuloksista ilmenee, että kulttuurin eroavaisuuksiin tulee valmistautua. Muuttuva kulttuuri kielen ja kosketuksen kannalta tulee huomioida ja perheen merkitys tulee tietää ennen vaihtoon lähtöä. Haastatteluissa ei tullut ilmi mitä tulee kirjoista lukea, mitä kursseja tulee käydä tai kenen kanssa tulee keskustella tulevasta kulttuurin eroavaisuuksista ennen vaihtoa lähtöä. Haastatteluista selvisi kuitenkin, että tulee tietää, miten kulttuuri muuttuu, olla vahva tukiverkosto oman kulttuurin edustajiin ja kokemusten vaihtaminen jo vaihdossa olleiden kanssa antaa parempia tuloksia kansainvälisen vaihdon onnistumiseen.

Tuloksissa nostettiin esille oma asenne tulevaan kulttuuriin. Omalla avoimella asenteella on suuri merkitys vaihdon onnistumiseen. Kulttuurin eroavaisuudet eivät aiheuttaneet kulttuurishokkia, mutta haasteet arjessa tulee ennakoida ja vaihdossa olevan opiskelijan tulee ajatella positiivisesti muuttuvasta kulttuurista. Eroavaisuudet pidettiin mielenkiintoisina, joka edesauttaa kulttuuriin sopeutumiseen.

9.2 Tulosten luotettavuus ja eettisyys

Laadullisen tutkimuksen reliabiliteettiin eli luottavuuden arviointiin ei ole yksiselitteistä ohjetta (Tuomi & Sarajärvi 2003, 135). Pyrimme työssä olemaan johdonmukaisia ja päätyvämmä työn tavoitteisiin. Tutkimus arvioidaan kokonaisuutena, jolloin johdonmukaisuuden tulee täytyä ja olla suhteessa kokonaisuuteen. Luotettavuutta työssämme lisää sitoutuminen työhön ja tarkka tutkittava kohde. Laadullisen tutkimuksen perusuottamusta herättää myös tutkimukseen aika, jota työhömmä käytimme vuode. (Ks. Tuomi & Sarajärvi 2003, 135.)

Tutkimuksen validiteetilla eli pätevyydellä tarkoitetaan, että työllä on kyky mitata sitä, mitä tutkimuksessa on tarkoitus mitata. (Vilkkä 2005, 161). Tuloksissa päädyimme työn tavoitteisiin selvittää hoitotyön opiskelijoiden kokemuksia kansainvälisestä vaihdosta ja tavoitteeseen selvittää kuinka tulevien vaihtoon lähtevien tulisi valmistautua. Työn tulokset vastaavat tutkimuskysymyksiä.

Työn validiteetti ja reliabiliteetti muodostavat yhdessä kokonaisluotettavuuden. Kun työn mittareissa on mahdollisimman vähän satunnaisuutta, on työn kokonaisluotettavuus hyvä. Virheitä kokonaisluotettavuuteen voi tulla ajankäytössä ja tiedonantajan ymmärtämisessä. (Vilkkä 2005, 162.)

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa on aina riskejä joita ei voida poistaa, valtaosa on kuitenkin ennakoitavissa. Ennakoimme osan riskeistä valitsemalla teema-haastattelun tutkimusaineiston keruumenetelmäksi ja antamalla haastattelurungon tiedonantajille ennen kyseistä haastattelua. Työ myös nauhoitettiin ääninauhurilla, jolla varmistimme, että kaikkea tietoa käytetään työssä. Ongelmaksi kvalitatiivisessa tutkimuksessa saattaa muodostua myös olematon suhde itse aineistoon, sillä tutkimusvaihe pitää sisällään paljon mielenkiintoista asiaa ja sen saaminen raportoitavaan ja siirrettävään muotoon onkin hankalaa. (Ks. Mäkelä 1990, 45–46.) Tämä nousi esille kulttuurin eroavaisuutena. Valitsimme työhön ennako-olettamuksella erilaisia kulttuureita, ja tuloksista ilmenivät suuresti kulttuurien eroavaisuudet. Pyrimme työssä painottamaan kulttuurin eroavaisuuksia ja pitämään vastaukset koossa.

Tutkimusluvan saatua otimme opiskelijoihin yhteyttä Xamkin infon kautta lähettämällä haastattelupyynnön saatekirjeen kanssa. Lähetimme opiskelijoille sähköpostilla haastattelupyynnön, jolloin osa hoitotyön opiskelijoista otti sähköpostiin vastaamalla yhteyttä tutkimuksen tekijöihin. Tämä tulkittiin halukkuudeksi osallistua haastatteluihin vapaaehtoisesti ja lopullinen suostumus annettiin suullisesti ennen haastattelua. Saatekirjeessä kerrottiin tutkimuksen aihe, haastatteluiden tausta ja tarkoitus, säilytys ja jatkokäyttö, myös tutkimuksen tekijöiden yhteystiedot, vapaaehtoisuus osallistua haastatteluun ja työn val-

mistumisaika ja paikka josta työn voi löytää. Tätä kautta varmistimme tutkimuseettisesti työhön osallistumisen vapaaehtoisuuden ja tarvittavan tiedonannon koskien tutkimusta. (Ks. Tutkimuseettinen neuvottelukunta s.a.)

Eettisestä näkökulmasta haastattelut käytiin yhteisymmärryksessä ja arvosten tiedonantajia. Koska kyseessä ovat kokemukset, voi aihe olla tiedonantajalle arkaluontoinen. Annoimme tiedonantajille haastattelurungon nähtäväksi ennen varsinaista haastattelua, jotta tiedonantaja voi valmistautua ja myös mahdollisesti kieltäytyä osallistumisesta tutkimukseen. Osa haastattelurungon saatua eivät vastanneet enää sähköpostiin, joka tulkittiin kielteiseksi päätökseksi osallistua haastatteluun. Haastattelut toteutimme rauhallisessa ympäristössä tai internetin välityksellä, joka oli tiedonantajan ratkaisu haastatteluun osallistumiseen. Haastattelut taltioitiin ääninauhurilla, jonka jälkeen litteroimme saadun tiedon. Ääninauhoitteet säilytimme puhelimesta salasanan takana, jotta ulkopuoliset eivät pääse nauhoitteisiin. Ääninauhoitteet hävitettiin ohjeiden mukaan, kun nauhoite oli litteroitu. Litteroitu tieto oli omalla tietokoneella salasanan takana. Saatu tieto analysoitiin, jonka jälkeen tutkimuksesta pois jäänyt tieto hävitettiin myös ohjeiden mukaisesti.

Puhumme tuloksissa hoitotyönopiskelijoista eikä esimerkiksi sairaanhoitajaopiskelijoista tai ensihoidonopiskelijoista, jotta tiedonantajien henkilöllisyys ei paljastuisi, joka lisää työn luotettavuutta ja eettisyyttä. Tiedonantajat ovat myös usealta Xamkin kampukselta, mikä ei tule vastauksissa ilmi. (Ks. Tuomi & Sarajärvi 2003, 138.) Mielestämme toteutimme tutkimuksen tutkimuseettisten ohjeiden mukaan, joita ovat osallistumisen itsemääräämisoikeus, vahingon välttäminen sekä yksityisyys ja tietosuoja. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta s.a.)

9.3 Tutkimuksen prosessin pohdinta

Teemahaastattelu kokemuksiin oli oikea valinta saada tarvittava tieto, sillä haastattelut olivat luonnollista ja vapaata vuorovaikutusta haastattelijan ja tiedonantajan välillä. Osa opiskelijoista osasi kuvata hyvin laajasti kulttuuria, joka

toi positiivisen kuvan kansainvälisestä vaihdosta. Nauhoitetut haastattelut toimivat myös haastattelijoille opettavaisena kokemuksena, jota hyödynnettiin aina seuraavaan haastatteluun. Rajoittavana tekijänä työn tuloksiin voisi sanoa muutaman tiedonantajan suppean kuvan kulttuurista. Myös peruskulttuuria ei osa tiedonantajista osannut kuvata laajasti. Haastattelut painottuivat kovasti työpaikalla nähtävään kulttuuriin, joten teemahaastattelun tuoma joustavuus oli etu tutkimuksen toteutukseen.

Työntekijät suorittavat haastattelut erillään, joten haastatteluiden kulku vaihteli haastateltavien välillä. Ensi kerralla olisi parempi haastatella yhdessä, jotta haastattelut eivät eroaisi kovasti toisistaan. Haastatteluiden nauhoittaminen oli oikea valinta työn tulosten kannalta. Saimme pidettyä kaiken saamamme tiedon tallella, joka ei olisi toiminut yhtä hyvin vain haastattelijan muistiinpanojen turvin.

Haasteeksi työn tekemiseen koimme myös ajankohtaisen tiedon löytämisen. Hoitotyönopiskelijoiden kokemuksia kansainvälisestä vaihdosta ei ole viime vuosina tutkittu, joten jouduimme työssä hyödyntämään jopa yli kymmenen vuotta vanhoja tutkimuksia. Myös kulttuurista kertovaa kirjallisuutta oli haastava löytää, joten käytimme vanhaa tietoa myös tähän osioon.

Työn tekeminen opetti etsimään tietoa laaja-alaisesti ja pohtimaan laajemmalla käsityksellä kulttuuria ja asioiden kokemusta eri kannoilta. Aikataulutaminen ajoittain toi haasteita työn etenemiseen, mutta lopuksi työ valmistui ajallaan.

9.4 Jatkotutkimusaiheet

Opinnäytetyön tuloksia voisi hyödyntää tieto-oppaaseen hoitotyön opiskelijoille kansainväliseen vaihtoon suunniteltaessa. Koemme, että olisi hyvä, jos XAMK:lla olisi tarjota kansainväliseen harjoitteluun ja vaihtoon lähteville opiskelijoille tietopaketti kohdekoulusta annettavan informaation lisäksi myös tietoa kulttuurista ja hoitotyön kulttuurista. Tutkimus tulosten perusteella valmistumisella ja omalla avoimella asenteella on vaikutusta kansainvälisen vaih-

don toteutumiseen. Opinnäytetyön tuloksia voisi hyödyntää kurssiin joka valmentaa kansainväliseen vaihtoon hoitotyön näkökulmasta. Kurssin sisältönä voisi pohtia tulevan kohdemaan kulttuuria, omaa asennetta tulevaan vaihtoon, sekä selventää perheen ja kosketuksen merkitystä tulevassa kohdemaassa. Sillä maiden välinen kulttuuri vaihteli kovasti, tulisi jokaiseen maahan valmistautua yksilöllisesti. Opinnäytetyön tulokset antavat tietoa, miten tutkimuksessa käytettyjen maiden välillä kulttuuri erosi ja mitä asioita opiskelijat nostivat esille muuttuvassa kulttuurissa.

Sillä tutkimuksemme kattaa laajalla kuvalla kulttuuria kansainvälisessä vaihdossa, voisi jatkotutkimuksena perehtyä syvemmin hoitajan työnkuvaan, asemaan, arvostukseen ja sukupuoleen ulkomailla sekä kulttuuriin ja sen ominaispiirteisiin spesifisemmin. Perhe koettiin suurena merkityksenä hoitotyössä ulkomailla, joten perheen merkitystä voisi tulevissa tutkimuksissa pohtia laajemmin.

LÄHTEET

Aaltola, J. & Valli, R. 2015. Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. 4. painos. PS-Kustannus.

Alasuutari, P. 1993. Laadullinen tutkimus. 3. painos. Tampere: Osuuskunta-vastapaino.

Ammattinetti s.a. Sairaanhoidtaja. WWW-dokumentti. Saatavissa:

http://www.ammattinetti.fi/ammattit/detail/217_ammatti [viitattu 29.10.2017].

Hyyppä, M. 2013. Kulttuuri kannattaa. WWW-dokumentti. Saatavissa: http://www.terveysportti.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=kpi00502&p_hakusana=kulttuuri [viitattu 29.10.2017].

Edu.fi. 2010. Keskeiset käsitteet. Kulttuurin tuntemus ja kansainvälisyys. Opetushallitus. Oppimateriaali. WWW-dokumentti. Saatavissa: https://www.edu.fi/kulttuuri-identiteetti_ ja_kansainvalisyys/aikapolku/keskeiset_kasitteet [viitattu 29.10.2017].

Eskola, J. & Suoranta, J. 2008. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. 8. painos. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino.

Etzell, S., Korpivaara, L., Lukkarinen T., Nikula A., Pekkarinen, I., Peni, R. & Värmälä, H.-M. 1998. Perheen ja yhteisön terveyttä edistävä hoitotyö. Tammer-Paino Oy.

Evtk-ammattikorkeakoulu. 2007. Sopeutuminen vieraaseen kulttuuriin. Opinto-opas. WWW-dokumentti. Saatavissa: <http://opinto-opas.evtek.fi/4450.html> [Viitattu 29.10.2017].

Field, T. 2001. Touch. Cambridge. MA: MIT Press.

Fornäs, J. 1998. Kulttuuriteoria. 1. painos. Vastapaino.

Frisk & Tulkki, 2005, Kulttuuriavain, Otava: Keuruu

Grönfors, M. 1985. Kvalitatiiviset kenttätöiden menetelmät. 2. painos. WSOY.

Hall, E. T. 1990. The hidden dimension. New York: Doubleday Anchor.

Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri s.a. Hoitotyö. WWW-dokumentti. Saatavissa: <http://www.hus.fi/hus-tietoa/hoitotyo/Sivut/default.aspx> [Viitattu: 10.3.2018]

Hosio, S. 2008. Kansainvälinen opiskelukokemus ja siinä kohdatut ongelmat

hoitotyön opiskelijoiden arvioimana. Turun yliopisto. Hoitotiede. Pro gradu – tutkielma.

International student s.a. 10 benefits to studying abroad. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.internationalstudent.com/study-abroad/guide/ten-benefits-to-studying-abroad/> [Viitattu 25.3.2018].

Kaunisto, P. 2012. Suomalainen puhekuulttuuri ulkomailta katsottuna. Tampereen yliopisto. Viestinnän, median ja teatterin yksikkö. Pro gradu –tutkielma.

Kent-Wilkinson, A. Dietrich Leurer, M. Luimes, J. Ferguson, L. Murray, L. 2015. Nurse Education Today. University of Saskatchewan in Saskatchewan. Kanada.

Kivinen, P. 2005. Hoitotyön opiskelijoiden oppimiskokemuksia vaihto-opiskelun aikana. Tampereen yliopisto. Lääketieteellinen tiedekunta. Pro gradu –tutkielma.

Koistinen, P. 2003. Ammattikorkeakoulupedagogiikka Ajankohtaisia puheenvuoroja. Helsinki: Edita.

Koponen, J. 2009. Kosketuksen merkitys. Jyväskylän Yliopisto. Kasvatustieteen tiedekunta. Pro gradu –tutkielma.

Koskinen, L. & Tossavainen K. 2004. Study abroad as a process of learning intercultural competence in nursing. *International Journal of Nursing*. 2004.

Kylmä, J. Juvakka, T. 2007. Laadullinen terveystutkimus. Edita.

Latvala, E. & Vanhanen-Nuutinen, L. 2001. Laadullisen hoitotieteellisen tutkimuksen perusprosessi: Sisällönanalyysi. Juva: WSOY.

Monikulttuurisuus työyhteisössä-projekti s.a. Monikulttuurinen hoitotyö. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://estudio.edupoli.fi/moty/index.asp?id=725&kat=Hyvinvointi%2C+terveys+ja+sairaus&sid=825&sub=Monikulttuurinen+terveydenhoito> [Viitattu 11.3.2018].

Mäkelä, K. 1990. Kvalitatiivisen aineiston analyysi ja tulkinta. 1. painos. Gaudeamus.

Opetushallitus. 2009. Opas oman äidinkielen oppimisen tukemiseen. PDF-dokumentti. Saatavissa: http://www.oph.fi/download/121981_oma_kieli_oma_mieli_2009.pdf [Viitattu 11.3.2018].

Opetushallitus. 2016. Ulkomaanjaksolle lähtevien korkeakouluopiskelijoiden 5 yleisintä kohde- ja kotimaata 2016. PDF-dokumentti. Saatavissa: http://www.cimo.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/cimo/embeds/cimowwwstructure/163719_Ulkomaanjaksolle_la_htevien_5_yleisinta_kohde-ja_kotimaata_2016.pdf [Viitattu 11.5.2017].

Opetushallitus. 2016. Ulkomaanjaksolle lähtevien osuus korkeakoulujen nais- ja miesopiskelijoiden eri koulutusaloilla 2016, %. PDF-dokumentti. Saatavissa: http://www.cimo.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/cimo/embeds/cimowwwstructure/163724_Ulkomaanjaksolle_la_htevien_osuus_nais-ja_miesopiskelijoista_korkeakoulut_2.pdf [Viitattu 11.5.2017].

Opetushallitus. 2017a. Harjoittelu ja työskentely. WWW-dokumentti. Saatavissa: http://maailmalle.net/harjoittelu_ja_tyoskentely/harjoittelu_ulkomailla [Viitattu 11.5.2017].

Opetushallitus. 2017b. Tilastoja kansainvälistymisestä. WWW-dokumentti. Saatavissa: http://cimo.fi/palvelut/tilastoja_kansainvalistymisesta/korkeakoulut [Viitattu 11.6.2017].

Otavan opisto, s.a. Kulttuurin käsite. Oppimateriaali. WWW-dokumentti. Saatavissa: [Viitattu 11.6.2017].

Savolainen, H. 2009. Sairaanhoidajien ja terveydenhoitajien kokemuksia kansainvälisestä vaihto-opiskelusta. Tampereen yliopisto. Lääketieteellinen tiedekunta. Pro gradu –tutkielma.

Siikonen, S. 2009. Toimintaterapeutti kansainvälisen opiskelijavaihdon kautta ammattiin. Jyväskylän yliopisto. Liikunta- ja terveystieteen tiedekunta. Pro gradu –tutkielma.

Säleniemi, S. 2001. Terveystieteiden alan opiskelijoiden kokemukset koulutuksen antamista valmiuksista ulkomailla tapahtuvalle hoitamisen oppimiselle. Turun yliopisto. Hoitotieteen tiedekunta. Pro gradu –tutkielma.

Tampereen yliopistollinen sairaala. 2016. Merhaba/ Tervetuloa monikulttuurinen hoitotyö Pirkanmaan sairaanhoitopiiriin. WWW-dokumentti. Saatavissa: <http://www.kysykatilolta.fi/merhaba-tervetuloa-monikulttuurinen-hoitotyö-pirkanmaan-sairaanhoitopiiriin/> [Viitattu 11.3.2018].

Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos. 2013. Ulkomaalaistaustaiset lääkärit ja hoitajat suomalaisessa terveydenhoidossa. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/104416/URN_ISBN_978-952-245-857-5.pdf?sequence=1 [Viitattu 30.3.2018].

Selin, R. 2003. Kosketa. Se kannattaa. Tiede 2. WWW-dokumentti. Saatavissa: https://www.tiede.fi/artikkeli/jutut/artikkelit/kosketa_se_kannattaa [Viitattu 10.03.2018].

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2003. Laadullisen tutkimus ja sisällönanalyysi. Jyväskylä: Gummerus.

Turun yliopisto. 2008. Hoitotyö on kohtaamista. WWW-dokumentti. Saatavissa: <http://www.utu.fi/fi/Ajankohtaista/Uutiset/arkisto/hoitotyö.html> [Viitattu 12.4.2018].

Tutkimuseettinen tiedekunta s.a. Eettinen ennakoarviointi ihmistieteissä. WWW-dokumentti. Saatavissa: <http://www.tenk.fi/fi/eettinen-ennakoarviointi-ihmistieteissa> [Viitattu 12.4.2018].

Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakoulussa 1129/2014.

Väestöliitto s.a. Kielen merkitys. WWW-dokumentti. Saatavissa:

http://www.vaestoliitto.fi/monikulttuurisuus/tietoa-monikulttuurisuudesta/monikulttuurinen_pariuhde/kielen_merkityksesta/ [Viitattu 29.10.2017].

Väestöliitto. 2013. Mikä perhe. PDF-dokumentti. Saatavissa:https://vaestoliitto.fi-bin.directo.fi/@Bin/3082ed17e545b1c7a4939a15124fdc99/1509280755/application/pdf/3098673/MIKÄPERHE_nettkirja.pdf [Viitattu 29.10.2017].

Vilka, H. 2005. Tutki ja kehitä. 1. painos. Tammi.

Vuorinen, S. 2007. Sairaanhoidajan työ. Tampereen yliopisto. Kasvatustieteen tiedekunta. Pro gradu –tutkielma.

Wellman, E. 2007. Suomalaisen sairaanhoidajan kansainvälinen ura. Tampereen yliopisto. Lääketieteellinen tiedekunta. Pro gradu –tutkielma.

Wellman, E. 2017. Eri kulttuurien tuntemus hoitotyössä. 2. Painos. T:mi Eija Wellman.

Xamk, s.a. Tutkinnot. s.a. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.xamk.fi/koulutus/> [Viitattu 23.11.2017].

Xamk, s.a. Xamkin avainluvut. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.xamk.fi/xamk/xamkin-avainluvut/> [Viitattu 22.11.2017].

Åstedt-Kurki, P., Jussila, A.-L., Koponen, L., Lehto, P., Maijala, H., Paavilainen, R. & Potinkara, H. 2008. Kohti perheen hyvää hoitamista. Porvoo: WSOY.

Tutkimustaulukko

Tutkimuksen tekijä, nimi ja vuosi	Tutkimuksen tarkoitus ja tavoite	Tutkimusalue/otos	Tulokset/pohdinta
<p>Eija Wellman, Suomalainensairaanhoitaja ja kansainvälinen ura, joulukuu. 2007 Tampereen yliopisto, Pro gradu</p>	<p>Kuvata suomalaisten sairaanhoitajien työskentelykokemuksia brittiläisessä hoitokulttuurissa ja kuinka heidän kulttuurinen pätevyys kehittyi. Tavoitteena oli tuottaa tietoa, joka pohjalta voidaan kehittää monikulttuurista hoitotyötä</p>	<p>Haastateltiin kymmentä suomalaista sairaanhoitajaa, jotka ovat työskennelleet vähintään kaksi vuotta ulkomailla. Varsinaiseksi tutkimusaineistoksi valittiin kuuden sairaanhoitajan haastattelut, jotka työskenteli Iso-Britanniassa, Lontoon alueella</p>	<p>Sopeutumien uuteen kulttuuriin vie fyysisiä ja psyykkisiä voimia. Hyvä valmistautuminen on merkitys kulttuurin vastaanottamiseen. Suomalainen sairaanhoitajan tutkimus antaa hyvät valmiudet ulkomailla työskentelyyn. Sairaanhoitajien kulttuurillinen pätevyys kehittyi ulkomailla työskentelyn aikana.</p>
<p>Sanna Hosio, Kansainvälinen opiskelukokemus ja siinä kohdatut ongelmat hoitotyön opiskelijoiden arvioimana Kesäkuu 2008, Pro gradu, Turun yliopisto</p>	<p>Tarkoituksena selvittää kansainvälisen opiskelun vaikutusta hoitotyön opiskelijan kehittymiseen ja mitä ongelmia kansainväliseen opiskeluun liittyy opiskelijan näkökulmasta</p>	<p>Kyselyyn vastasi yhteensä 84 sairaanhoitaja-, terveydenhoitaja-, kättilö- ja ensihoitajaopiskelijaa, jotka olivat suorittaneet kansainvälisiä opintoja vuosien 2006-2007 välillä</p>	<p>Opiskelu vaikuttaa mahdollisuuteen työskennellä ulkomailla valmistumisen jälkeen, myös tietämystä hoitotyöstä muissa maissa. Opiskelu toi kehittymistä myös omaan persoonaan, arvomaailmaan ja tietämykseen omasta kulttuuristaustasta ja vieraan kulttuurin kohtaamisesta. Kielitaito karttui ja toi motivaatiota oppia lisää. Eniten kohdattiin ongelmia vaihtoon liittyen.</p>

<p>Arlene Kent-Wilkinson, Marie Dietrich Leurer, Janet Luimes, Linda Ferguson, Lee Murray, Nurse Education Today, Elokuu 2015, University of Saskatchewan in Saskatchewan, Canada.</p>	<p>Tutkia hoitotyönopiskelijoiden päätöstä opiskella ulkomailla</p>	<p>Kyselyyn vastasi 1058 sairaanhoitajaopiskelijaa vuosien 2013-2014 aikana</p>	<p>84 prosenttia kertoi olevansa kiinnostunut opiskelemaan ulkomailla, mutta talous, perhe, ja työ esittävät opiskelun</p>
<p>Pirkko Kivinen, Hoitotyön opiskelijoiden oppimiskokemuksia vaihto-opiskelun aikana, Syksy 2005, Pro Gradu, Tampereen yliopisto</p>	<p>Tutkielman tarkoituksena kuvata hoitotyön opiskeijoiden kokemuksia vaihto-opiskelun aikana, tavoitteena saada tietoa, jota voidaan hyödyntää</p>	<p>Tutkimukseen osallistui yhteensä kuusi hoitotyön opiskelijaa, jotka suorittivat vaihto-opintoja kolmen kuukauden ajan Englannissa.</p>	<p>Puhuttu kieli koettiin merkittäväksi kommunikoinnin välineeksi. Keskustelut potilaan ja hoitajien välillä yleisesti luontevia Britanniassa. Potilaat huomioitu opiskelijoiden mielestä hyvin ja yksilöllisesti. Yhdessä tekeminen vaikuttanut positiivisesti hoitotyöhön.</p>
<p>Tiina Hurme, Kansainvälinen sairaanhoitajakoulutus Suomessa – Kliininen harjoittelu ja ammatti-identiteetti opiskelijoiden kuvaamana, Joulukuu 2013, Pro Gradu, Itä-Suomen yliopisto</p>	<p>Tutkielman tarkoituksena on selvittää kansainvälisten sairaanhoitajaopiskelijoiden kokemuksia käytännön harjoittelussa ja ammatti-identiteetin kehittymistä sen aikana. Pro Gradu -tutkielman tavoitteena saada tietoa englanninkielisen sairaanhoitajakoulutuksen kehittämiseksi</p>	<p>Tutkimukseen osallistui 10 suomalaisen ammattikorkeakoulun englanninkielisen sairaanhoitajakoulutuksen opiskelijaa, joista noin kolmasosa oli suomalaisia ja loput muualta Euroopasta sekä Afrikan ja Aasian maista.</p>	<p>Merkittävänä harjoitteluun vaikuttavana tekijänä opiskelijat mainitsivat kielimuurin, joka ohjaajan ja opiskelijan välillä voi olla. Opiskelijat kokivat kansainvälisen opiskelun sen sisällön, laadun ja vuorovaikutuksen näkökulmista eri vaihtelevasti. Ammatti-identiteetin muutokset olivat suurimmalla osalla tutkimukseen osallistujista olleet näkyvissä ensimmäisen kliinisen harjoittelun jälkeen. Kaiken kaikkiaan sairaanhoitajan ammatti nähdään</p>

			kunnioitettavana ja tavoittelemisen arvoisena ammattina.
--	--	--	--

Saatekirje

Hyvä kansainvälisen harjoittelun suorittanut opiskelija,

Olemme Veera Sollman ja Mona Ylhäinen, sairaanhoitajaopiskelijoita Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulusta (XAMK) ja tutkimme opinnäytetyössämme kokemuksia kansainvälisestä harjoittelusta. Opinnäytetyön tarkoituksena on kartoittaa hoitotyön opiskelijoiden kokemuksia kansainvälisestä vaihdosta ja tavoitteena selvittää mitä opiskelijan olisi hyvä tietää ennen vaihtoon lähtöä. Opinnäytetyön tilaajana toimii Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu ja tämän vuoksi lähestymme kyseisen koulun opiskelijoita.

Keräämme tietoa kansainvälisestä vaihdosta teemahaastatteluilla. Pyytäisimme teitä osallistumaan haastatteluun ja jakamaan kokemuksenne kansainvälisestä vaihdosta. Haastatteluun osallistuminen on vapaaehtoista ja tapahtuu nimettömästi. Vastauksista ei voi päätellä vastaajan henkilöllisyyttä. Tutkimusaineisto kerätään ainoastaan tätä opinnäytetyötä varten ja hävitetään tutkimuksen valmistuttua. Haastatteluun olemme varanneet aikaa noin 45 minuuttia. Kysymykset ovat avoimia ja toivommekin saavamme juuri teidän näkemyksen kansainvälisestä vaihdosta.

Haastattelun olemme suunnitelleet toukokuulle 2018, jonka jälkeen analysoimme saadun tiedon. Tutkimus valmistuu toukokuussa 2018. Sen jälkeen opinnäytetyö on luettavissa Theseus- julkaisuarkistossa.

Jos olet kokenut kansainvälisen työharjoittelun, lähettäisitkö meille sähköpostia, jotta voimme sopia haastatteluajankohdan ja saada juuri teidän näkökulman työhömmе.

Kiitos paljon jo etukäteen

Ystävällisesti,

Veera Sollman ja Mona Ylhäinen

Veera.sollman@edu.xamk.fi , mona.ylhainen@edu.xamk.fi

Haastattelurunko

Taustatiedot

- Kansainvälisen harjoittelun kohtemaa?
- Harjoittelun kesto?

Kulttuuri

- Peruskulttuurin (Uskomukset, tavat ja arvot)
- Eroavaisuudet/samankaltaisuudet
- Haasteet
- Valmistautuminen (Miten, kuinka paljon)

Kulttuurishokki

- Turistivaihe
- Kriisivaihe
- Sopeutumisvaihe
- Ennaltaehkäiseviä tekijöitä

Kommunikaatio

- Kieli
- Kosketus
- Valmistautuminen

Hoitotyö

- Työnkuva
- Kulttuuri hoitotyössä
- Eroavaisuudet/samankaltaisuudet
- Erityisiä kokemuksia

Perhe ja omaiset

- Perhekäsitys
- Perheen merkitys

Muuttujataulukko

Tutkimusongelma	Teoreettinen tarkastelu	Kysymys
Miten hoitotyön opiskelija koki kulttuurin kansainvälisessä vaihdossa	s.8-9 s. 10-11 s. 11 s. 14-15 s. 14-15	Kulttuuri Kulttuurishokki Kommunikaatio Hoitotyö Perhe ja omaiset
Kuinka hoitotyönopiskelijatuli valmistautua kansainväliseen vaihtoon?	s.8-9 s. 10-11 s. 11 s. 14-15 s. 14-15	Kulttuuri Kulttuurishokki Kommunikaatio Hoitotyö Perhe ja omaiset

Tutkimuslupahakemus

Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu

OPINNÄYTETYÖN TUTKIMUSLUPAHAKEMUS
JA TUTKIMUSSUUNNITELMA

HENKILÖTIEDOT

Nimi Veera Seilman, Mona Ylhäinen	
Puhelin	Postinumero ja -toimipaikka
Lähiosoite	
Korkeakoulu / tiedekunta Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu, Kotkan kampus, sairaanhoito	
Tutkimustyön aihe Kulttuurin kohtaaminen kansainvälisessä työharjoittelussa	
Tutkimuskohde (kuvattava tarkasti ja yksiselitteisesti) Kansainvälisen työharjoittelun tekeneet hoitotyön opiskelijat Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun oikampuksilta	
Tutkimustyön ohjaaja Sari Engelhardt	
Alustava tutkimussuunnitelma (kirjoitetaan lyhyesti tähän) Tarkoituksena kartoittaa hoitotyön opiskelijoiden kokemuksia kansainvälisestä työharjoittelusta ja tavoitteena selvittää miten opiskelijan tulo valmistautuu. Tutkimus menetelmä on kvalitatiivinen. Aineisto kerätään Teemahaastattelulla. tiedonantajien etään yhteyttä sähköpostilla saatekiijun kurssi. Vapaareitoja haastatellaan yhteensä 5 kappaletta, eri maissa/elleita opiskelijoita. Aina/Seilman Kotkan induktiivisellä sisällön analyysillä käyttäen	
Tutkimuksen arvioitu valmistumisaika 6/2018	Empiirisen osuuden toteutusajankaus 5/2018
Tulosten esittäminen Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoululle. Alustava ajankohta 6/2018	Hakemuksen liitteiden lukumäärä 25 sivua / 1 liite

PAIKKA, PÄIVÄYS JA HAKIJAN ALLEKIRJOITUS

Kotkassa 20. 4. 2018 VM Seilman

HAKEMUS ON

HYVÄKSYTTY

HYLÄTTY

PAIKKA, PÄIVÄYS JA KÄSITTELIJÄN ALLEKIRJOITUS SEKÄ NIMENSELVENNYK

Kotka 2. 5. 2018 Katri Ryttyläinen - Korhonen

KÄSITTELIJÄ

Hyvinvointi: koulutusalaohjaaja Katri Ryttyläinen-Korhonen

Talous- ja kulttuuri: koulutusalaohjaaja Petteri Ikonen

Tekniikka: koulutusalaohjaaja Matti Kolvisto

Muut: vararehtori Mirja Toikka

HAKIJA

Allekirjoita hakemus ja liitä tutkimussuunnitelma hakemukseen.

Lähetä hakemus ja liitteet osoitteeseen:

Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu Oy

PL 68

